

Verslag van de vergadering van de Statencommissie Milieu, Mobiliteit en Economie van 8 mei 2017

Voorzitter:

mw. A.C. Boelhouwer
J.M.W. Jansen (vanaf agendapunt 4)

Aanwezig:

drs.ing. P. van den Berg (gedeputeerde), mw. A.M.A. Pennarts (gedeputeerde), ing. D.G. Boswijk (CDA), ing. L.C. van den Dikkenberg (SGP), M.J. de Droog (D66), ir. H.P. van Essen (GroenLinks), mw. N. de Haan (ChristenUnie), drs. C. de Heer (ChristenUnie), ir. N.J.P. Hoefnagels (D66), mw. W.M.M. Hoek (50PLUS), mw. drs. J.P. d'Hondt (PvdA), ir. H. IJssennagger (PVV), W.J. Joustra (VVD), mw. drs. E. Kotkamp (GroenLinks), drs. C.J. van Kranenburg (ChristenUnie), mw. N.A. Krijgsman (PvdA), drs. A. Mourik-Geluk (CDA), drs. A. Nicolai (ChristenUnie), mw. A.M. Poppe (SP), R. Van Reenen (VVD), mw. A.M. Schneiders (D66), ing.dr. A. Travaille (PvdD), drs. W.J. Ubaghs (PVV), mw. ir. J.C.V. Vaessen (VVD), drs. W. Wagenmans (PvdA),

Van ambtelijke zijde aanwezig:

dr. R.J. Poort (adjunctgriffier), G. van Weerd (verslag)

---

1. ALGEMEEN

1.1. Opening

De voorzitter, mevrouw Boelhouwer, opent de vergadering en heet de aanwezigen welkom. Gedeputeerde Verbeek-Nijhof is afwezig; haar portefeuille wordt waargenomen door gedeputeerde Van den Berg.

De heer Van Kranenburg betreurt dat gedeputeerde Verbeek-Nijhof niet aanwezig is, omdat er nogal wat politiek gevoelige onderwerpen op de agenda staan die haar portefeuille regarderden.

De voorzitter constateert., dat een meerderheid in de commissie zich aansluit bij de opmerking van de ChristenUnie.

1.2. Vaststellen agenda

De agenda wordt conform vastgesteld.

1.3. Mededelingen

Gedeputeerde Pennarts kondigt aan dat de commissie een dezer dagen via een memo zal worden uitgenodigd voor een lunchbijeenkomst op 22 mei a.s. over de Gezonde Leefomgeving. Deze bijeenkomst wordt georganiseerd in het kader van de beeld- en oordeelsvorming van de Staten. Voor de bijeenkomst zijn eveneens externe sprekers (gemeenten en organisaties) uitgenodigd, die een beeld geven hoe zij met dit fenomeen omgaan.

1.4. Verslag Statencommissie MME van 20 maart 2017

Het verslag wordt conform vastgesteld.

1.5 Rondvraag

De heer Van Kranenburg deelt mede dat in de werkgroep Europa is gesproken over de gevolgen en mogelijkheden van de Brexit voor de provincie Utrecht. Voorgesteld wordt dit onderwerp op de Termijnagenda te plaatsen om het College daarmee op te roepen de commissie hiervan regelmatig op de hoogte te houden. Naar aanleiding hiervan vestigt spreker bv. de aandacht op de lobby voor de vestiging van het Europees Geneesmiddelenagentschap (EMA) in Nederland. Geïnformeerd wordt

naar de stand van zaken voor wat betreft de lobby en wat de provincie in deze nog zou kunnen/moeten doen.

Gedeputeerde Van den Berg licht toe dat de EMA onderdeel is van de Europese Commissie. In verband met de Brexit doet zich bij de Europese Commissie de vraag voor of de EMA in Londen gehuisvest moet blijven. Op grond hiervan is aan landen de oproep gedaan zich eventueel kandidaat te stellen voor de vestiging van de EMA; Nederland is een van de kandidaten. Door de provincie Utrecht is gezamenlijk met de RIVM, Universiteit van Utrecht en de Stad Utrecht een propositie aangeboden aan een vertegenwoordiging van diverse departementen. Dit is eveneens gebeurd door Leiden/Den Haag en Amsterdam. Het Kabinet heeft besloten om voor Nederland Amsterdam naar voren te schuiven als eventuele locatie voor de EMA. Dat betekent nog niet dat dit een gelopen race is; de daadwerkelijke voorwaarden, waaraan moet worden voldaan (o.a. bereikbaarheid Schiphol, hotelaccommodaties, internationale school) moeten te zijner tijd nog door de organisatie zelf worden bekeken. De eerste afweging voor het land van vestiging vindt echter nog plaats in Brussel.

Met betrekking tot de Brexit kan spreker zich voorstellen dat desgewenst een expertmeeting wordt georganiseerd met mensen uit het bedrijfsleven, die zich op dit moment buigen over welke positieve- dan wel negatieve gevolgen de Brexit kan hebben voor deze regio.

Mevrouw Hoek stelt voor de commissie regelmatig via een nieuwbrief bij te praten over de eventuele risico's en mogelijkheden van de Brexit.

De heer Van Essen deelt mede dat GroenLinks de suggestie van 50PLUS een goede manier acht. Hij stelt voor dit onderwerp zonder datum op de Termijnagenda te plaatsen zodat het onder de aandacht blijft.

Het lijkt de heer Hoefnagels vanzelfsprekend dat het College de commissie informeert op het moment dat er iets speelt over dit onderwerp. D66 is er geen voorstander van om onderwerpen, waarover de commissie regelmatig bijgepraat wil worden, op de Termijnagenda te plaatsen.

De heer Van Kranenburg zet uiteen dat het de werkgroep Europa m.n. gaat om het feit dat met de Brexit grote belangen gemoeid zijn en dit onderwerp nog niet in een vaktechnische commissie is belegd. Voorgesteld wordt dit bij Economie i.c. MME onder te brengen. Of dit het beste is gediend met een vermelding op de Termijnagenda zonder datum dan wel een toezegging van het College de commissie regelmatig te zullen informeren over zaken die spelen maakt de werkgroep Europa in principe niet uit.

Gedeputeerde Pennarts denkt dat, indien aan het College wordt gevraagd om de commissie op gezette tijden te informeren, eigenlijk altijd achter de feiten aan wordt gelopen. Wellicht is een betere optie om een lezing te organiseren, zodat de commissie zelf alert is op de thematiek die daar speelt en actief vraagstukken kan agenderen waarbij de Brexit een rol speelt. Deze manier van werken zet de commissie meer aan de voorkant.

De heer Wagenmans constateert dat de vraag hiermee weer bij de commissie wordt teruggelegd. Spreker informeert of het College de gevolgen van de Brexit systematisch in kaart brengt en van daaruit in staat is ontwikkelingen aan de commissie voor te leggen die voor Utrecht van belang kunnen zijn. Het heeft wat de PvdA betreft weinig zin om ad hoc onderwerpen die via de media voorbij komen aan de orde te stellen.

Gedeputeerde Van den Berg geeft aan dat het enigszins koffiedik kijken is. Het was niet bekend dat er in juni verkiezingen zouden komen in Engeland, noch is bekend of het een harde dan wel zachte Brexit wordt. Iedereen worstelt hiermee. Hij zal de commissie het onderzoek door Ernst & Young 'What if.' doen toekomen. Voorts kan hij mededelen, dat de provincie contact heeft met NFIA (Netherlands Foreign Investment Agency), onderdeel van het Ministerie van EZ die hem ook heeft begeleid op de Japan-reis. Daar is m.n. aan de Japanse bedrijven in Nederland met een marketingvestiging in Londen gevraagd: "How about the Brexit?" Zichtbaar is dat ook die bedrijfstop heen en weer schuift, omdat men het niet weet. Er zijn belastingtechnische vertalingen overlegd om het goede investeringsklimaat in Nederland onder de aandacht te brengen. Het is echter nog niet bekend wat een en ander inhoudt qua omrekeningen, bureaucratie, het vrije verkeer van handel, goederen en mensen. Op dat punt houdt EZ een vinger aan de pols.

Ter zake van een actieve informatieplicht richting de Staten, kan spreker dit toezeggen op de momenten dat er in de visie van het College echt iets te melden is. Voor het overige is het toch een kwestie van de kranten volgen.

De voorzitter rond de discussie af met de conclusie dat de toezegging van het College als zodanig zal worden opgenomen op de Termijnagenda.

Naar aanleiding van een desbetreffende opmerking van de heer Kranenburg zegt spreekster toe dat het organiseren van een expertmeeting rondom de Brexit als actiepunt zal worden genoteerd,

De heer De Droog merkt op dat een belangrijk punt in de nieuwe Mobiliteitsvisie dit jaar de integratie van de BRU is. Er zal tegen verschillen worden aangelopen. Geïnformeerd wordt of deze al zijn geïnventariseerd en of de commissie te zijner tijd, in het kader van de nieuwe Mobiliteitsvisie, krijgen te zien welke verschillen er waren en welke afwegingen daarover intern zijn gemaakt. Gedeputeerde Van den Berg antwoordt dat op dit moment wordt gewerkt aan een zachte landing van de BRU in de Mobiliteitsvisie. Daarin wordt meegenomen wat goed is en aangepast wat niet goed is. Volgende week kan de commissie een brief tegemoet zien van gedeputeerde Verbeek-Nijhof met betrekking tot dat proces. Op 4 september a.s. zullen de verschillen in kaart zijn gebracht en met de commissie worden doorgesproken wat er gebeurt met de BRU-activiteiten die lopen, doorlopen, aangehecht worden aan bestaand provinciaal beleid, dan wel op een andere manier vorm worden gegeven.

De heer Van Essen vestigt de aandacht op de onlangs ontvangen brief en motie van de gemeente Leusden over de nog steeds bestaande onvrede over de nieuwe concessie. Op 30 maart jl. heeft een bijeenkomst plaatsgevonden, die door veel Statenleden is bijgewoond. Uit de brief blijkt echter dat het nog niet is gelukt om het vertrouwen te herwinnen. Tijdens genoemde bijeenkomst is GroenLinks voorts gebleken dat, ondanks de inspanningen van velen, de Buurtbus die nu rijdt nauwelijks wordt gebruikt en dat de huidige situatie tot veel frustratie leidt, zowel bij bewoners als bij de chauffeurs van de buurtbussen. Naar aanleiding van het vorenstaande heeft GroenLinks de volgende vragen.

- Hoe heeft de betrouwbaarheid van de dienstregeling zich ook sinds 30 maart jl. ontwikkeld in aansluiting op de observaties die in de motie worden gedaan.
- Hoe beoordeelt het College de kritiek op de bereikbaarheid en de betrouwbaarheid die in de brief wordt geuit.
- Herkent het College het in de brief geschetste beeld van lijn 17, dat de bussen die aansluiten op de trein overvol zijn en de andere bijna leeg.
- Hoe is het College van plan het vertrouwen van de reizigers, de gemeenteraad en het College van B&W in Leusden te herstellen en hoe is het College voornemens te reageren op deze motie en de brief.

Gedeputeerde Van den Berg zet uiteen dat GS een tweetal brieven hebben ontvangen van de gemeente Leusden en de Staten recentelijk een brief van de Burgemeester, waarin hij zijn ongenoegen uit over de manier waarop het OV in Leusden op dit moment functioneert. De beantwoording zal deze week door gedeputeerde Verbeek-Nijhof worden opgepakt; de commissie zal daarover worden geïnformeerd.

Ter zake van de technische vragen, zet spreker uiteen dat mogelijk sprake is van een discrepantie tussen hetgeen in Leusden wordt waargenomen/beleefd en hetgeen bij Syntus dan wel de provincie bekend is.

Een keer per jaar wordt de concessie heroverwogen en is het op basis van de gegevens mogelijk wat te schuiven. De concessie met Syntus is op 11 december jl. ingegaan. Rondom de start hebben zich wat problemen voorgedaan. In Leusden gaat de discussie m.n. om waar de lijnen precies moeten komen, wat de loopafstanden zijn en wat de betrouwbaarheid van die gegevens is. Op 30 maart jl. heeft een bijeenkomst plaatsgevonden waarin met partijen in Leusden, belangenverenigingen en Syntus m.n. is gesproken over de betrouwbaarheid van de cijfers die daar zijn gepresenteerd. Vanaf 30 maart jl. is vervolgens de trend geconstateerd dat de betrouwbaarheid van de dienstuitvoering op werkdagen sterk is verbeterd; deze trend heeft zich sindsdien voortgezet, aldus Syntus.

Tijdens de genoemde bijeenkomst is eveneens beloofd dat de betrouwbaarheid van de dienstuitvoering in het weekend zou worden aangepakt. Sinds 22 april jl. is er beduidend minder sprake van uitval en de klachten van reizigers over lijn 17 zijn nagenoeg verdwenen.

Uit het vorenstaande moge blijken dat het College zich niet herkent in de kritiek van de raad van Leusden over de betrouwbaarheid. De betrouwbaarheid is aantoonbaar verbeterd tot een acceptabel niveau en Syntus zal aan een verdere verbetering blijven werken.

De opmerking over de bereikbaarheid van enkele wijken van Leusden en de geuite wens van de gemeenteraad om de oude situatie te herstellen is niet nieuw. Op grond van de uitgangspunten bij de aanbesteding is door Syntus een nieuw lijnennet uitgezet, dat voor grotere groepen voordelen oplevert. Dat is de keuze geweest. Dit houdt in dat er ook sprake is van nadelen voor een kleinere groep. Spreker gaat niet in op een kwalitatief verschil van de desbetreffende doelgroepen, waarover eveneens veel vragen zijn gesteld.

Syntus is op dit moment bezig om met de input van alle gemeenten, w.o. Leusden, het Vervoersplan 2018 te optimaliseren. Daarin kan de provincie haar eisen, wensen en opvattingen kwijt. Alle klachten, die via de reizigersklachtenlijn van Syntus vanuit Leusden komen en via de contacten van de maatschappelijke organisaties via brieven, worden daarbij als input meegenomen. Het concept Vervoerplan 2018 wordt volgende maand in de commissie gepresenteerd.

Vanuit Leusden vertrekt er iedere 7,5 minuut een bus naar Amersfoort Station. Er kan derhalve enigszins rekening worden gehouden met aansluiting op treinen. Vanaf Station Amersfoort vertrekken er ca 25 treinen per uur in verschillende richtingen. De vraag is derhalve welke reizigers aansluitingen missen of knelpunten daarin constateren. Als zodanig kan het College deze opmerking niet geheel plaatsen.

De heer Van Essen informeert of de reactie van het College op de brief van Leusden kan worden geagendeerd voor de volgende vergadering, dan wel dat hierover eerder een informatiesessie kan worden georganiseerd.

Gedeputeerde Van den Berg antwoordt hierover geen toezegging te kunnen doen. Zoals gezegd zal een reactie op de brief deze week worden opgepakt en ter informatie aan de commissie worden toegezonden. Op basis daarvan kan gedeputeerde Verbeek-Nijhof in de volgende vergadering daarop worden bevraagd.

De heer Wagenmans merkt op dat hij tijdens de bijeenkomst op 30 maart jl. het gevoel had dat er duidelijke stappen zouden worden gezet ten aanzien van het aanpakken van de problematiek die in Leusden wordt ervaren. Nog geen vier weken later ontvangt de provincie een brief en motie van de gemeenteraad plus een brief van B&W, waarin het vertrouwen in Syntus in feite wordt opgezegd en wordt aangedrongen op nieuw overleg, omdat het gevoel bestaat dat sprake is van een impasse. De PvdA vindt dit zorgwekkend en constateert dat de wijze waarop de OV-problematiek in Leusden wordt ervaren en door Syntus/de provincie ver uit elkaar ligt.

De PvdA heeft de planning gezien voor het Vervoerplan 2018. Deze is ook als zodanig besproken in de bijeenkomst op 30 maart jl. Leusden heeft nog de mogelijkheid om te reageren op het concept Vervoerplan 2018. De PvdA pleit ervoor dat gedeputeerde Verbeek-Nijhof dit als zodanig meeneemt in haar beantwoording richting de gemeente Leusden. Er moet voor worden gewaakt dat er in juli een concept Vervoerplan 2018 voorligt waarbij opnieuw sprake is van een impasse met Leusden.

Mevrouw Poppe sluit zich aan bij het betoog van de PvdA. Volgens de SP is het een misvatting dat mensen verdeeld instappen als er meer bussen gaan rijden die geen aansluiting hebben op treinen. Dat blijkt ook uit de brief uit Leusden. De bus die aansluiting heeft op de treinen is nog steeds overvol, terwijl de 2 - 3 bussen die erachteraan komen nagenoeg leeg zijn en allemaal tegelijk aankomen. Een en ander klopt in ieder geval niet met de gemiddelden die Syntus laat zien.

De heer Van Kranenburg sluit zich aan bij de opmerking van de PvdA over de twee werelden. De ChristenUnie heeft het gevoel dat de feiten niet duidelijk op tafel liggen. Spreker memoreert dat op 30 maart jl. is verkondigd dat het aantal klachten inzake het OV-Leusden systematisch is teruggelopen, terwijl de burgemeester en gemeenteraad op 20 april jl. schrijven dat het nog niet goed is. Geïnformeerd wordt hoeveel klachten er concreet tussen 30 maart en 22 april jl. zijn ontvangen, waarover en wat daarmee is gebeurd.

De heer Mourik-Geluk geeft aan dat het CDA signalen heeft ontvangen dat klachten en alternatieve ideeën van burgers nogal eens in het 'digitale bos' verdwijnen. Het CDA informeert of de provincie voldoende zicht heeft op de afhandeling van klachten en voorstellen van de burgers.

Gedeputeerde Van den Berg geeft aan dat beleving en feiten altijd lastig is. Feitelijk wordt soms minder geregistreerd dan in de beleving ervaren wordt. Mogelijk is dat hier het geval. De cijfers van voor 5 en na 30 maart jl. kunnen worden overgelegd. Uit de cijfers blijkt een aanzienlijke verbetering na 30 maart jl. Mogelijk gaat het om klachten van voor 30 maart jl. Spreker onderschrijft echter dat duidelijk moet zijn hoe met klachten wordt omgegaan. Voorts zal aandacht moeten worden besteed aan het herstel van vertrouwen door de gemeente Leusden in Syntus. De commissie moet in staat worden gesteld om op waarde te schatten of daadwerkelijk sprake is van een probleem in Leusden waarop Syntus kan worden aangesproken, of dat het een kwestie van beleving is dat tijd nodig heeft om aan de nieuwe situatie te wennen.

Er mag van worden uitgegaan dat alle klachten/ideeën die bij de provincie binnenkomen worden bekeken en afgewogen. Voor de provincie is Syntus de gesprekspartner. Daar zal derhalve het gesprek over mogelijke alternatieven moeten plaatsvinden.

Spreker bevestigt dat sommige spitslijnen overvol kunnen zijn, waardoor een bus moet worden gemist. Dat is echter niet altijd het geval en daarmee geen vanzelfsprekendheid.

1.6 Termijnagenda (versie 1 mei 2017)

Versnelling windenergie

Gedeputeerde Van den Berg deelt mede dat het niet mogelijk is gebleken het onderwerp versnelling windenergie voor deze vergadering te agenderen. Het bureau dat de provincie hierin adviseert hebben iets meer tijd nodig. Het advies wordt eind mei uitgebracht, zodat spreker hierop in de volgende vergadering zal terugkomen.

Mevrouw Hoek merkt op dat vandaag het allergrootste windmolenpark in zee wordt geopend. Zij vernam via de radio dat de ontwikkelingen zo snel schijnen te gaan, dat het windmolenpark in zee feitelijk is achterhaald. Geïnformeerd wordt of het College hiervan op de hoogte is.

Gedeputeerde Van den Berg antwoordt dat dit hem bekend is. Hij heeft daaruit echter niet de conclusie getrokken dat een windmolenpark in zee niet meer van toepassing zou zijn. Wel kan worden geconcludeerd dat, als het windmolenpark nu zou zijn gerealiseerd, daarvoor aanmerkelijk minder middelen/subsidies beschikbaar zouden zijn.

De heer Van Essen informeert of voornoemd advies zal worden voorzien van een voorstel van het College om te intensiveren.

Gedeputeerde Van den Berg antwoordt dat het de bedoeling is dit als zodanig met de commissie te bespreken.

De heer Travaille memoreert in de vorige vergadering te hebben gevraagd naar de voortgang met betrekking tot energiebesparing en duurzame energie. Wellicht kan het antwoord gekoppeld worden aan het intensiveringsvoorstel.

Gedeputeerde Van den Berg merkt op dat in het Collegeakkoord afzonderlijk de opmerking is opgenomen dat gekeken zal worden naar versnelling, als in 2017 blijkt dat de provincie de doelstelling van 65,5 MW in 2020 niet gaat halen. Over de voortgang van de provinciale energiemaatregelen worden de Staten geïnformeerd op de geëigende momenten, w.o. bij de Begroting. Spreker hecht eraan vast te houden aan dat onderscheid.

De heer Joustra mist de evaluatie van het provinciale project N237 op de Termijnagenda. Geïnformeerd wordt wanneer deze evaluatie wordt afgerond en of deze op de Termijnagenda kan worden geplaatst.

De voorzitter zegt toe dit te zullen nagaan en hierop terug te zullen komen.

Vervolgproces Maarsbergen

Mevrouw d'Hondt memoreert dat de commissie in de volgende vergadering ter kennisname een brief zal krijgen over het vervolgproces in Maarsbergen. Afgelopen weekend is echter een brief ontvangen

van een van de bewoners van de Engweg, waarin staat dat er tot nu toe nog geen contact met hen is opgenomen over het vervolg. De PvdA schrok hiervan. Er is niet voor niets Statenbreed een motie aangenomen om het vervolgproces, m.n. met de bewoners van de Engweg, snel te starten. Geïnformeerd wordt of het klopt dat nog niet met de bewoners is gesproken en, indien dat het geval is, wordt verzocht hiermee zo spoedig mogelijk te starten.

Gedeputeerde Van den Berg antwoordt dat met de Staten is afgesproken dat voor het zomerreces zal worden gesproken over de evaluatie alvorens met de bewoners zal worden gesproken.

Mevrouw d'Hondt licht toe niet te doelen op het participatieproces an sich, maar op de concrete maatregelen ter oplossing van de situatie en hoe de bewoners daarin worden betrokken.

Gedeputeerde Van den Berg zegt toe deze vraag ter beantwoording te zullen overbrengen aan gedeputeerde Verbeek-Nijhof.

De heer Mourik-Geluk had verwacht dat dit al zou zijn opgepakt. Indien dit niet het geval is, pleit het CDA ervoor hiermee thans snel te starten. Overigens staat in de brief dat het CDA feest gevierd zou hebben na het besluit. Daarvan is spreker niets bekend, hetgeen hij de briefsteller ook heeft laten weten.

De heer Van Essen deelt mede dat GroenLinks zich aansluit bij de oproep van het CDA om het proces zo snel mogelijk te starten.

De voorzitter constateert, dat dit signaal helder is en door de meerderheid van de commissie wordt gedeeld.

De heer De Droog informeert of deze aan de Staten gerichte brief eveneens door de ambtelijke organisatie is ontvangen.

Gedeputeerde Van den Berg moet het antwoord hierop schuldig blijven. Hij zegt toe gedeputeerde Verbeek-Nijhof te zullen verzoeken de commissie te informeren over de stand van zaken.

Motie 33 Werk maken van Stage actieplan

Mevrouw Hoek heeft van de PvdD begrepen dat deze motie is ingetrokken, omdat het wordt meegenomen in het kader van de BOB Onderwijs-Arbeidsmarkt. 50PLUS is echter toch benieuwd naar de stand van zaken, omdat zij in de stukken ter zake van de BOB Onderwijs-Arbeidsmarkt heeft gelezen dat er nog steeds een tekort is aan stageplaatsen en dat het alleen gaat over HBO/MBO en niet over LBO.

Naar aanleiding van een desbetreffende opmerking van de voorzitter, licht de heer Travaille toe dat de motie uiteindelijk niet is ingediend. Er is wel een toezegging gedaan op het tweede deel van het dictum, waarop de PvdD nader zal terugkomen bij agendapunt 2.1.

Gedeputeerde Van den Berg steunt het voorstel van de PvdD hierop terug te komen bij agendapunt 2.1. Spreker heeft het belang van stageplaatsen onderschreven en toegezegd dat daarvoor aandacht zal worden gevraagd. Op basis van het resultaat van de bespreking van agendapunt 2.1 zal hij met een plan komen hoe aan de aansluiting Onderwijs-Arbeidsmarkt vorm zal worden gegeven; stageplaatsen zullen daarvan ongetwijfeld onderdeel uitmaken.

De heer Van Essen memoreert dat GroenLinks, in verband met de afwezigheid van gedeputeerde Verbeek-Nijhof, schriftelijke opmerkingen/vragen heeft ingediend over de Termijnagenda. Hij informeert of erop kan worden vertrouwd dat deze zullen worden verwerkt en gedeeld met de overige commissieleden, zodat deze thans niet behoeven te worden besproken.

De voorzitter zeg dit toe en sluit hierna de bespreking over de Termijnagenda af.

2. ECONOMIE

2.1 Afronding beeldvormende fase BOB Onderwijs-Arbeidsmarkt

Mevrouw Vaessen, voorzitter BOB Onderwijs-Arbeidsmarkt, gaat er vanuit dat de commissie kennis heeft genomen van haar memo ter zake. Het is de bedoeling hiermee de beeldvormende fase BOB aansluiting Onderwijs-Arbeidsmarkt af te sluiten en verder te gaan met de oordeelsvormende fase. De vraag is of de commissie zich hierin kan vinden. Vooruitlopende daarop is al een aantal acties, zoals verwoord in het memo, in gang gezet. Korthedshalve zij hiernaar verwezen.

De 0,1 fte die op dit moment beschikbaar is voor dit dossier is aan de karige kant. Indien de provincie voorstaat echt iets te doen aan de aansluiting Onderwijs-Arbeidsmarkt wordt een uitbreiding naar 0,5 fte voorgesteld. Geïnformeerd wordt hoe het College hier tegenover staat.

De voorzitter informeert of met de in het voorliggende memo verwoorde conclusies over kan worden gegaan naar de oordeelsvormende fase.

De ChristenUnie, de SP en de SGP geven aan zich hierin te kunnen vinden.

De heer De Droog merkt op dat D66 zich ten aanzien van de laatste conclusie afvraagt in hoeverre het bedrijfsleven verantwoordelijk zou kunnen worden gehouden als het m.n. gaat om de verkeerde studiekeuze van MBO-ers.

Mevrouw Vaessen antwoordt dat dit niet mogelijk is. Het bedrijfsleven zou zich echter wel meer kunnen inzetten om arbeidsmarktpotentieel een betere rol te laten spelen bij de studiekeuze. Zichtbaar is dat veel VMBO-ers kiezen voor economie, omdat ze denken daarmee een goede managementbaan te krijgen, terwijl dat werk is weg-geautomatiseerd en zij derhalve worden opgeleid voor werkeloosheid. Die leerlingen zouden kunnen worden gestimuleerd om voor Techniek, ICT of andere richtingen te kiezen. Het bedrijfsleven zou aan de voorlichtende kant kunnen laten zien welke mogelijkheden er zijn met een dergelijke opleiding.

De heer De Droog merkt op dat de term stimuleren soms suggereert dat er een bepaald gewenst beeld is van wat mensen zouden moeten doen. D66 neemt aan dat er ook nog uitgegaan wordt van een eigen keuze ten aanzien van de studie.

Mevrouw Vaessen antwoordt dat een ieder uiteraard zelf een studiekeuze moet kunnen maken. Het gaat echter om jongeren van 16 jaar die vaak helemaal niet weten waaraan ze beginnen. Meer voorlichting over wat zij in de toekomst met een bepaalde studie zouden kunnen, kan hen wellicht helpen om een goede keuze te maken.

De heer De Droog deelt mede dat D66 zich kan vinden in het voorstel.

Mevrouw Krijgsman deelt mede positief te staan tegenover de voorstellen. De PvdA geeft in deze nog de volgende suggesties mee.

Wellicht is het mogelijk het bedrijfsleven en de onderwijswereld eens per jaar samen te laten komen, zodat ze wat makkelijker met elkaar in gesprek komen over wat het bedrijfsleven nodig heeft en hoe de onderwijswereld daarop kan aansluiten.

Daarnaast denkt de PvdA aan een, al dan niet gecoördineerd door de provincie, overzicht met alle mogelijke stageplaatsen waarop studenten zich kunnen inschrijven en duidelijk is welke bedrijven waar mogelijkheden hebben om stages te lopen.

Tot slot pleit de PvdA ervoor m.n. studenten met een allochtone achtergrond een steuntje in de rug te bieden bij het vinden van stageplaatsen. Alhoewel de onderwijsinstellingen aangeven dat dit meevalt, lijkt het erop dat zij het moeilijker hebben dan autochtone studenten om een stageplek te vinden.

Mevrouw Vaessen zegt toe dat deze concrete suggesties in de volgende fase zullen worden meegenomen.

Mevrouw Hoek merkt op dat de eindconclusie zich m.n. toespitst op hoger opgeleiden; 50PLUS mist in deze de lager opgeleiden. 50PLUS vraagt m.n. ook aandacht voor stageplaatsen voor die categorie, omdat dit een serieus probleem is.

Voorts hecht 50PLUS er in dit kader aan mee te geven dat de sociale werkplaatsen met grote problemen te kampen hebben vanwege regelgeving vanuit Den Haag, waardoor een grote groep van deze potentiële werkkrachten buiten de boot valt. Verzocht wordt om een lobby richting Den Haag om de regelgeving dusdanig aan te passen, dat ook aan die categorie meer kansen kunnen worden geboden.

Mevrouw Vaessen kan de opmerking over hoog opgeleiden niet plaatsen, omdat de BOB zich juist focust op aansluiting Onderwijs-Arbeidsmarkt voor het MBO. Gedeputeerde Van den Berg en spreekster zijn twee weken geleden bij the Bigday FoodValley geweest; een evenement specifiek gericht op MBO-ers en een uitgelezen kans om ze in contact te brengen met het bedrijfsleven. In de oordeelsvormende fase zal hiernaar verder worden gekeken. Sociale werkplaatsen vallen buiten de scope van deze BOB.

De heer Van Essen zet uiteen dat hetgeen uit de beeldvormende fase is gekomen veel inzicht heeft gegeven. De cruciale vraag is thans welke rol de provincie in deze kan pakken. Het lijkt GroenLinks goed nader te kijken naar het lijstje van het IPO d.d. medio 2016 en daarvan te leren.

GroenLinks kan zich vinden in de geformuleerde knelpunten.

Voor wat betreft het beter op elkaar afstemmen van vraag en aanbod, acht GroenLinks het gewenst een slag dieper te gaan, omdat geconstateerd is dat bv. binnen de sector Zorg grote verschillen bestaan; bij sommige disciplines is sprake van een groot tekort, bij andere van een overschot. Dat kan waarschijnlijk helpen om echt tot goede maatregelen te komen, hetgeen de uitdaging is in de volgende fase.

GroenLinks steunt de oproep om meer ambtelijke capaciteit beschikbaar te stellen en hoopt dat dit wordt toegezegd.

De heer Travaille deelt mede dat de PvdD het voorstel steunt. Spreker memoreert dat de PvdD medio 2016 haar zorg heeft uitgesproken over de afstemming Onderwijsmarkt - Arbeidsmarkt. Door het College is toen een toezegging gedaan op een deel van de motie van de PvdD, die uiteindelijk niet in stemming is gebracht. Dat deel luidt: "Als voorwaarde voor het uitbesteden van taken en diensten te stellen, dat er een bij de capaciteit gekozen bedrijf passend aantal leerwerk/stageplaatsen beschikbaar worden gesteld." De PvdD is van mening dat dit goed zou kunnen worden ingevuld via dit BOB-traject. Geïnformeerd wordt of deze mening wordt gedeeld.

Het verbaast de heer Ijssennagger dat in het memo wordt gesproken over (regionaal) arbeidsperspectief. De PVV is van mening dat de provincie zich in deze tijd van mondialisering niet alleen moet richten op het arbeidsperspectief in de regio, maar minimaal op het perspectief in den lande en wellicht zelfs breder.

Voor het overige plaatst de PVV een kanttekening bij de uitbreiding van de ambtelijke capaciteit. Op dit moment is 0,1 fte t.w. een halve dag per week beschikbaar. De PVV vraagt zich af of 2,5 dag per week wel nodig is.

De heer Ubaghs hecht eraan de BOB begeleidingsgroep nogmaals te adviseren contact op te nemen met de SMEOT in Hengelo, die veel van de vragen in het voorliggende stuk al in de praktijk hebben opgelost.

Mevrouw Vaessen acht de aanvullingen van GroenLinks nuttig en zegt toe deze te zullen meenemen in het vervolgonderzoek.

Het punt dat door de PvdD ter sprake wordt gebracht, past daar ook goed in. Dat zal met de verantwoordelijk portefeuillehouder worden opgenomen.

In reactie op het betoog van de PVV merkt spreekster op dat MBO-ers minder uitvliegen dan HBO-ers/WO-ers. Op grond hiervan is hierbij regionaal tussen haakjes geplaatst.

Indien de provincie voorstaat serieus werk te maken van de aansluiting Onderwijs-Arbeidsmarkt vergt dit veel uitzoekwerk, waarmee snel 2,5 dag per week is gemoeid.

Met het bedrijf in Hengelo zal contact worden gelegd.

De heer Boswijk deelt mede dat het CDA zich kan vinden in het voorstel. Er wordt thans de indruk gewekt dat het doel moet zijn om zoveel mogelijk leerlingen van het VMBO/MBO naar het HBO te krijgen. Er is echter al een tekort aan studenten op het gebied van MBO Technisch en Zorg. Het CDA is van mening dat de provincie best trots mag zijn op MBO-ers en meer gekeken moet worden hoe kan

worden bewerkstelligd dat aan die MBO-ers hun eigenwaarde kan worden teruggegeven. In de Volkskrant van dit weekend stond een artikel, dat sommige leerlingen zich schamen dat zij een VMBO-advies krijgen. Het CDA denkt echter dat een MBO-er juist het verschil kan maken. Het CDA pleit ervoor dit iets anders te formuleren.

Het CDA ondersteunt het verzoek om de ambtelijke capaciteit op dit dossier uit te breiden.

Spreker memoreert dat het CDA aandacht heeft gevraagd voor een arbeidsmarktmonitor. Daarop is nog geen antwoord gekregen. In de visie van het CDA zou dat de oplossing kunnen zijn om vraag en aanbod naar stageplaatsen, maar ook naar banen beter kort te sluiten in de toekomst.

Mevrouw Vaessen licht toe, dat het eerste punt een overgenomen conclusie van E-til betreft. Er wordt niet aangegeven dat de provincie geen inflatie in het onderwijs voorstaat, maar ingezet moet worden op het MBO. Zij onderschrijft dat de provincie kan helpen om het imago van het MBO op te vijzelen en dat dit ook moet worden gedaan. Daar is de 0,5 fte o.a. voor nodig. De arbeidsmarktmonitor zal in het vervolg worden meegenomen.

Gedeputeerde Van den Berg spreekt in de eerste plaats zijn waardering uit voor het werk dat door de voorzitter van de Begeleidingsgroep van deze BOB is verzet. Het is een hele klus geweest om uit te zoeken wat er speelt, wie al bezig zijn in het veld van aansluiting Onderwijs-Arbeidsmarkt en welke doelgroepen gekoppeld moeten worden. Een woord van dank uit hij eveneens richting de commissie voor hun betrokkenheid en inzet in deze. Voorgestaan wordt nog deze Statenperiode wat te realiseren. Het is voor spreker lastig om thans op hetgeen is aangedragen te reageren.

Meer onderzoek is altijd goed, maar het College hecht eraan stappen te gaan zetten. Wellicht moet het een worden gedaan en het ander niet worden gelaten.

Inhoudelijk kan spreker zich wel vinden in de suggestie om na te gaan wat bij andere provincies speelt. Dat is ook al gebeurd en er is ook sprake van gezamenlijke projecten. Zo werkt de provincie, weliswaar in regionaal verband, samen met Stad Utrecht en Amersfoort als het gaat om de arbeidsmonitor omdat – zoals gezegd – MBO-ers veelal regionaal kijken. Zo wordt eveneens gekeken hoe Overijssel de arbeidsmonitor toepast. Het is altijd goed om naar anderen te kijken en daarvan te leren.

De ambtelijke capaciteit wordt uitgebreid naar 0,5 fte; er is een start gemaakt met de werving. In de visie van spreker is deze uitbreiding minimaal nodig als het om dit onderwerp gaat.

Het vraagstuk van de PvdD lijkt enigszins op social return. Het is echter meer, omdat het eveneens om stageplaatsen gaat. Spreker zegt toe dat het dictum van de motie waarnaar is verwezen onder de aandacht te brengen van collega Verbeek-Nijhof, zodat dit als zodanig kan worden meegenomen in het voorstel.

Door het CDA is een terechte opmerking gemaakt over het tekort aan studenten op het gebied van MBO Techniek en Zorg. Daarop zijn pacts gesloten; spreker is in deze ambassadeur voor Noord-Holland, Flevoland en Utrecht. De provincie zal hieraan zeker blijven trekken door bijeenkomsten te organiseren in samenspraak met de ROC's.

Zoals gezegd, is spreker aanwezig geweest bij Bigday Food Valley; een event waarbij 175 bedrijven in Veenendaal in contact zijn gebracht met 350 leerlingen van de ROC. Op dit event werd 's morgens de theorie toegelicht en 's middags konden de leerlingen stage lopen bij de verschillende bedrijven en sollicitatiegesprekken voeren om te ervaren hoe het werkt. Spreker heeft geïnformeerd of dit eveneens in regio Eemland kan worden georganiseerd, in samenspraak met MBO Amersfoort. Daar worden overigens ook al bedrijvenplatformdagen georganiseerd. Er gebeurt al veel op het gebied van de aansluiting Onderwijs-Arbeidsmarkt.

Spreker bevestigt dat de studiekeuze vrij is, maar het is wel van belang om juist op dat niveau het perspectief op een baan te schetsen om de keuze aan de voorkant vorm te geven. In het MBO zijn meer dan 1000 opleidingsrichtingen. Spreker ziet mogelijkheden daarop meer arbeidsgericht te gaan werken.

Stageplaatsen voor allochtonen blijven een probleem. Spreker zal trachten op dat punt iets te formuleren in overleg met bedrijfsleven en onderwijsinstellingen.

Voor het overige wacht spreker af waar de Staten mee komen, zodat hij dit nader kan uitwerken.

Mevrouw Vaessen hecht eraan met name de ambtelijke organisatie i.c. de heer Linskens te bedanken die veel werk heeft verzet en ervoor heeft gezorgd dat op dit punt terecht is gekomen.

Social return gaat echt over mensen die in de kaartenbakken zitten. Zij meent dat door gewoon aan bedrijven te vragen of zij stageplaatsen voor MBO-ers willen het voor een bedrijf makkelijker is daaraan invulling te geven. Daarmee kan wellicht worden voorkomen dat mensen in de kaartenbak terecht komen. Spreekster zou het derhalve geen social return willen noemen, maar de mogelijkheid geven voor leerwerkplekken en daar ook op handhaven.

Mevrouw Hoek memoreert haar suggestie ook richting het Rijk te gaan om te kijken of er ruimte kan worden gecreëerd voor lager opgeleiden. Voorts informeert zij of ziekenhuizen ook als bedrijf worden aangemerkt. Zij heeft de indruk dat thans veel stageplekken zijn gericht op jongens; zij vraagt aandacht voor meisjes, die meer in de zorgkant zitten.

Gedeputeerde Van den Berg wijst erop dat op het Medisch Meander Centrum in Amersfoort een MBO-instelling zit, waar overigens zowel jongens als meisjes worden opgeleid tot verpleegkundige. Spreker ziet ziekenhuizen zeker als een bedrijf, die een bijdrage leveren.

Er wordt permanent landelijk, ook via de EBU waarin het bedrijfsleven en de ROC's elkaar tegenkomen, gediscussieerd over de accreditatie van de opleidingen. Daar wordt getracht de regelgeving te 'ontbossen' en het bedrijfsleven te ondersteunen rondom het 'papierwerk'. Het is spreker niet bekend dit onderwerp ook concreet op de Regeringstafel ligt, maar aansluiting Onderwijs-Arbeidsmarkt is een onderwerp van alledag.

De voorzitter rondt de bespreking over dit onderwerp af, met de conclusie dat de beeldvormende fase hiermee is afgerond. Zij wenst de Begeleidingsgroep succes met het vervolg.

3. Milieu

3.1 Memo GS lichtvervuiling en Statenbrief beleidsuitwerking openbare verlichting.

De voorzitter memoreert dat dit onderwerp is geagendeerd op verzoek door de VVD.

De heer Van Reenen licht toe dat het verzoek om agendering vooral is gericht op het memo over lichtvervuiling. In het beleid mist de VVD daarbij de term 'veiligheid'. Het lijkt alsof dat een ondergeschoven kindje is. Objectieve-, subjectie- en sociale veiligheid zijn bij lichtvervuiling heel belangrijk. 'Uit waar het kan' vindt de VVD een prima uitgangspunt, maar het moet wel veilig uit kunnen. Voorts mist de VVD in het memo de technologische oplossingen voor lichtvervuiling, zoals bv. in Eindhoven het living lab openbare verlichting.

Gedeputeerde Pennarts memoreert dat het memo is geschreven naar aanleiding van een vraag bij de behandeling van de Landschapsverordening. In het memo wordt inzicht gegeven in welk beleidsdomeinen licht en lichtvervuiling een plek vinden. Voor de opsomming zij kortheidshalve verwezen naar de inhoud. Een daarvan is de beleidsuitwerking openbare verlichting. Daarover heeft de commissie de memo d.d. 14 maart jl. gekregen van gedeputeerde Verbeek-Nijhof. Daarin wordt de veiligheid wat meer belicht en de afweging wanneer wel en geen licht nader toegelicht.

Er lijkt derhalve sprake te zijn van een tegenstelling die er niet is. De provincie erkent lichtvervuiling en gaat daar behoedzaam mee om. De provincie is op verschillende domeinen alert op plekken waar lampen branden waar dit niet nodig is, ook niet uit oogpunt van veiligheid, en die kwaliteit/stilte aantasten. Daar waar verlichting aan de orde is wordt dit zo goed, economisch en veilig mogelijk toegepast.

In het memo beleidsuitwerking openbare verlichting is toegelicht dat niet wordt ingegaan op de technische aspecten, omdat de provincie daarin niet beperkend wil zijn; daarmee erkennend wat de VVD zegt, nl. dat de technologische ontwikkelingen zo snel gaan dat de provincie zich met een afkadering hiervan zou beperken.

De heer Van Reenen geeft aan dat lichtvervuiling wel in het beleid is opgenomen, maar lichthinder niet; dat komt inderdaad in allerlei subonderdelen terug. Betreurd wordt dat de techniek helemaal niet wordt genoemd. De VVD vraagt niet om technische voorstellen, maar nu lijkt het een vergeten onderdeel te zijn.

Gedeputeerde Pennarts antwoordt dat er voor beide aspecten geen apart beleid is. Het vindt zijn weg via verschillende aandachtsgebieden. Er is wel een document over de beleidsuitwerking openbare verlichting van gedeputeerde Verbeek-Nijhof. In dat kader worden de snelle technologische ontwikkelingen erkend. De provincie wil zich in deze echter niet beperken, op grond waarvan geen inhoudelijke uitspraken worden gedaan over het technologisch kader. Daarmee wordt de ruimte geboden om de laatste technologische ontwikkelingen te kunnen gebruiken. Indien de commissie eraan hecht hierover verder te praten, dan kan zij zich voorstellen dat dit gebeurt met de portefeuillehouder openbare wegen en verlichting.

De heer Travaille deelt mede dat de PvdD zich kan vinden in het uitgangspunt over lichtvervuiling, t.w. donker waar het kan. De PvdD pleit voor een scherpe toepassing in deze. In het memo staat een aantal uitgangspunten voor allerlei beleidsterreinen; de PvdD mist daarbij doelen, beleid, omvang en problematiek.

De PvdD acht het wat mager uitgedrukt dat de provincie, als het niet over de openbare verlichting gaat, slechts kan adviseren. De provincie kan veel meer via andere beleidsterreinen bv. Energiebeleid, Handhaving. Wellicht dat dit nader met gedeputeerde Verbeek-Nijhof moet worden besproken.

Mevrouw Hoek informeert naar het verschil tussen lichtvervuiling en lichthinder, bv. in het geval van als van een afstand naar de uitstraling van verlichting van sportvelden wordt gekeken. Hier hebben niet alleen dieren (bv. vlermuizen) veel last van, maar het leidt ook het verkeer af, met mogelijke gevolgen voor de veiligheid. Het is haar in deze bekend dat aan de buitenkant kappen voor afscherming kunnen zorgen; het licht schijnt dan alleen waar nodig en niet naar buiten toe. 50PLUS pleit ervoor dat die kappen te verplichten bij dergelijke verlichting.

De heer Van Essen informeert waarom dit onderwerp niet eveneens is geagendeerd voor RGW, gelet op het feit dat RGW verschillende keren in de stukken wordt genoemd.

Het verheugt GroenLinks dat lichtvervuiling op deze manier aandacht krijgt. Het is op een evenwichtige manier uitgewerkt, waarbij de schade van lichtvervuiling goed in balans met andere belangen wordt aangepakt. Wat GroenLinks betreft krijgen sociale veiligheid, verkeersveiligheid, e.d. prima aandacht in deze notitie en het schema dat daarin wordt genoemd. GroenLinks gaat er vanuit dat het schema wordt toegepast en daar, waar het echt heel noodzakelijk is, belangen altijd tegen elkaar afgewogen blijven worden en er wellicht een uitzondering mogelijk is.

Met de VVD acht GroenLinks het van belang om de technische innovaties mee te nemen. Als het bv. gaat om schade voor flora en fauna kan het werken met andere kleuren helpen. GroenLinks begrijpt enerzijds dat het niet zo expliciet wordt genoemd; anderzijds is het risico, dat het daarmee teveel buiten beeld blijft. GroenLinks hecht aan de toezegging dat de technische maatregelen nadrukkelijk onderdeel zijn van deze benadering en dat daarnaar bij de toepassingen hiervan wordt gekeken.

De heer Wagenmans deelt mede dat de PvdA blij is met de notitie, omdat het een duidelijk beeld geeft van hoe lichtvervuiling en- hinder in het beleid worden meegenomen. Het hoeft wat de PvdA betreft geen apart beleidspunt te zijn als het maar die plek krijgt die het verdient in de diverse beleidsterreinen waar het moet worden toegepast.

In veel situaties hebben licht en veiligheid een samenhang. Als door de provincie als uitgangspunt wordt geformuleerd 'donker waar het veilig kan, licht waar nodig' dan wordt alles in een keer afgedekt. De vraag is dan wel hoe objectieve en subjectieve veiligheid worden beoordeeld en of daarvoor geen uitgangspunten moeten worden benoemd, hetgeen overigens op verschillende terreinen al het geval is.

De heer De Heer merkt op dat indien het uitgangspunt conform het voorstel van de PvdA wordt geformuleerd de natuurbelangen tekort worden gedaan. Op grond hiervan pleit de ChristenUnie ervoor de huidige formulering te handhaven.

De heer Wagenmans geeft zijn praktische suggestie mee in de overwegingen. Hij sluit hierbij aan bij het pleidooi van de VVD voor meer aandacht voor de technologische aspecten en op het voorbeeld van 50PLUS, hetgeen overigens meer op het beleidsterrein van de gemeente ligt. Daar waar de provincie in beeld is zal echter veel kunnen worden gedaan met technologische mogelijkheden. Daarbij is er soms wel een spanningsveld met de financiën. De PvdA vraagt zich, in het kader van de notitie van gedeputeerde Verbeek-Nijhof, af of niet wat meer financiële ruimte moet worden geboden zodat technologische mogelijkheden, ook in een fase dat ze economisch wellicht nog niet het meest optimale rendement opleveren, kunnen worden ingezet daar waar het tot een betere lichtsituatie kan leiden.

Mevrouw Poppe deelt mede dat de SP er voorstander van is dat er beter wordt gekeken naar de technologische mogelijkheden.

De heer De Droog spreekt zijn waardering uit voor de voorliggende stukken, waarin een goede nuance zit om een goede afweging te kunnen maken. D66 is met name benieuwd naar wat de impact daarvan zou kunnen zijn. Geïnformeerd wordt hoe het College dit gaat oppakken; geleidelijk dan wel volgens het schema.

De heer De Heer deelt mede dat de ChristenUnie zich goed kan vinden in het uitgangspunt donker waar mogelijk, omdat dit voor de natuur heel belangrijk is (vleermuizen, nachtvinders). Hij wijst erop dat op dit moment een groot 5-jarig onderzoek wordt gedaan om te kijken met welke kleur verlichting zo min mogelijk hinder ontstaat voor allerlei dieren.

Achteraf betreurt de ChristenUnie het dat deze notitie na de Landschapsverordening wordt gemaakt; indien dit vooraf was gebeurd, was wellicht anders gestemd over moties die lichthinder wilden beperken rond reclameborden.

Spreker vestigt vervolgens de aandacht op verkeersveiligheid en burgerparticipatie. Er komt een nieuwe beleidsuitwerking voor de openbare verlichting. De vraag is hoe de gebruikersgroepen (Wandelnet, Fietsplatform, ANWB) daarin worden meegenomen.

Gedeputeerde Pennarts memoreert dat bij de Landschapsverordening een opmerking is gemaakt over lichtvervuiling en -hinder. Daarover zijn twee stukken aan de commissie verstrekt. Haar memo, waarin zij aangeeft dat geen sprake is van een apart beleidsonderdeel en laat zien dat het in veel aandachtsgebieden terugkomt. Daarnaast de meer inhoudelijke notitie van collega Verbeek-Nijhof. De provincie gaat in een aantal gevallen over lichtvervuiling en -hinder, o.a. in het kader van de Natuurbescheringswet en de Landschapsverordening. In een aantal gevallen (bv. verlichting op sportvelden) is de gemeente aan zet, maar de provincie is wel wegbeheerder. Provinciale wegen en de verlichting daarvan vallen onder de verantwoordelijkheid van de provincie. Als de verlichting op sportvelden bv. impact heeft op een provinciale weg (verblinden, afleiden) speelt de provincie een rol. Zij gaat er dan ook vanuit dat als de verlichting een belemmerend effect heeft op de veiligheid op een provinciale weg hierover contact is tussen provincie en gemeente.

Mevrouw Kotkamp merkt op dat het raakvlak tussen gemeente en provincie soms wel lastig te onderscheiden is. Als sportvelden bv. naast een natuurgebied liggen heeft de provincie wel een handhavende taak. Dat mist GroenLinks in het stuk.

Gedeputeerde Pennarts licht toe dat niet iedere casus in het stuk is geadresseerd. Het lijkt haar helder dat de provincie, als verlichting van een sportveld een negatief effect heeft op de Natuurbescheringswet, vanuit haar handhavende taak iets zal zeggen over die verlichting.

De provincie heeft een aparte taak als wegbeheerder. Daar speelt een afzonderlijke afweging rondom licht. Dat staat ook in het voorliggende stuk in de zin van 'donker waar het kan, licht waar nodig'.

Spreekster stelt voor dat de commissie desgewenst nader met gedeputeerde Verbeek-Nijhof spreekt over de technologie rondom verlichting.

De voorzitter rondt de bespreking over dit onderwerp af.

3.2 Afronding beeldvormende fase BOB Luchtkwaliteit

De heer De Heer, voorzitter Begeleidingsgroep, memoreert de goed bezochte bijeenkomst op 3 april jl. met raadsleden en informanten van buiten het provinciehuis waarvan de verslagen zijn bijgevoegd. De beeldvormende fase zou kunnen worden afgerond, ware het niet dat GS juist nu een co-creatie proces zijn gestart waarin partners worden uitgedaagd om met de provincie naar acties en oplossingen voor de Luchtkwaliteit te kijken. Op grond hiervan wordt voorgesteld dat de Staten deelnemen aan het proces van co-creatie en het resultaat daarvan betrekken in hun oordeelsvormende- en besluitvormende fase van het BOB traject.

De heer Van den Dikkenberg deelt mede dat dit voorstel de SGP enigszins verrast, omdat voor de start van het BOB-traject is voorgesteld de co-creatie en het landelijk beleid af te wachten. Het traject van co-creatie is geen proces van de Staten, waarmee de afstand wat groter lijkt te worden. Geïnformeerd wordt wie aan het proces van co-creatie zullen deelnemen en of de Staten hiervoor nog kandidaten kunnen aandragen. De SGP acht het niet gewenst dat straks sprake is van een eindproduct dat slechts een deel van de meningen in het veld vertegenwoordigt. De SGP pleit ervoor dat vooraf kort te sluiten.

De heer De Heer licht toe dat de co-creatie een keuze is van GS. Er zitten zowel voor- als nadelen aan dat proces. Enerzijds staat het verder van de Staten af, alhoewel de Staten wel worden uitgenodigd hieraan deel te nemen; anderzijds heeft de uitkomst van de co-creatie wel draagvlak vanuit de samenleving.

Naar aanleiding van een desbetreffende opmerking van de heer Van den Dikkenberg, antwoordt spreker, dat de kick-off-bijeenkomst van de co-creatie op 9 mei a.s. plaatsvindt. Het feitelijke proces start eind mei.

De heer Wagenmans deelt mede dat de PvdA het voorstel steunt. Uiteindelijk gaat het de PvdA erom dat het meest effectieve beleid tot stand komt. Spreker is van mening dat het proces van co-creatie kan profiteren van datgene dat tot nu toe uit het BOB-traject is gekomen. In het voorgestelde stappenplan worden die twee lijnen bij elkaar gebracht. Na afronding van het proces van co-creatie pakken de Staten het BOB-traject weer op met de oordeelsvormende fase. De PvdA wacht de uitkomsten van het traject van de co-creatie met belangstelling af.

De heer De Droog deelt mede dat D66 het traject van co-creatie ondersteunt. D66 is vooral benieuwd hoe het probleemdefinitievraagstuk hierin wordt meegenomen. Het is wezenlijk dat er met elkaar een beeld is over welk vraagstuk wordt opgepakt en hoe dat wordt meegenomen in de co-creatie.

Mevrouw Hoek memoreert de bijeenkomst met het Ministerie, waarin uitvoerig is gesproken over de veroorzakers van fijnstof. Een grote vervuiler is houtstook. Zij pleit voor meer aandacht hiervoor en zeker voor het hout dat via de vrije markt wordt aangeboden en veelal zwaar vervuild afvalhout betreft. Met de zomer in aantocht (vuurkorven, buitenkachels) is het wellicht gewenst dat in deze vanuit het Rijk regels worden opgelegd.

De heer Van Essen spreekt in de eerste plaats zijn waardering uit voor de wijze waarop de beeldvormende fase van het BOB traject is verlopen. Het onderstreept het probleem van luchtvervuiling, de gezondheidsschade als gevolg daarvan en dat de aanpak derhalve grote prioriteit verdient.

GroenLinks ziet het co-creatie proces als een soort invulling van de oordeelsvormende fase en niet als een pas op de plaats/vertraging. Uit het co-creatie proces zouden feitelijke voorstellen moeten komen.

De heer De Droog wijst op de BOB Onderwijs-Arbeidsmarkt, waarbij de beeldvormende fase werd afgesloten met een goed memo waarin duidelijk staat wat in de volgende fase zal worden beoordeeld. In het voorliggende memo is dat in de visie van D66 niet het geval.

De heer Van Essen deelt die mening niet. In de visie van GroenLinks zijn de belangrijkste bronnen (verkeer, landbouw) helder. Voorts sluit GroenLinks zich aan bij de mening van 50PLUS dat houtstook tot nu toe een wat onderbelicht terrein is en derhalve zeker een onderwerp is dat in de volgende fase en het co-creatie traject een plek verdient. De oplossingen zijn niet helder, maar dat geldt eveneens voor het traject Onderwijs-Arbeidsmarkt; in die zin ziet spreker het verschil niet zo. Als bestudeerd blijft worden wat er aan de hand is, vreest GroenLinks dat over een jaar nog geen sprake is van concrete maatregelen. Daarvoor is dit onderwerp te urgent.

De heer De Heer zet uiteen dat het co-creatie traject een open proces betreft, waarin alle deelnemers zaken kunnen aandragen. Wat uit de vorige bijeenkomsten in het kader van het BOB-traject is gekomen, zal niet automatisch in het co-creatie proces worden meegenomen; dit zal door de Staten moeten worden aangedragen. Dat geldt eveneens voor bv. houtstook.

De heer Van Essen onderschrijft dat het wellicht niet automatisch gaat, maar dan zou de oproep van GroenLinks aan GS zijn om in de vormgeving van de co-creatie sessies voort te bouwen op wat er al in de beeldvormende fase is verzameld (belangrijkste bronnen en problemen) zodat de co-creatie sessies zich echt kunnen richten op wat de provincie zou kunnen doen. Dat is in feite de belangrijkste vraag.

De heer Travaille deelt mede dat de PvdD zich in grote lijnen aansluit bij het betoog van GroenLinks, met uitzondering van het procedurele gedeelte. De PvdD kan zich vinden in het voorstel van de voorzitter van de Begeleidingsgroep. De grenzen tussen de beeldvormende- en oordeelsvormende fase zijn soms lastig te trekken. Luchtkwaliteit is van groot belang voor gezondheid, klimaat, arbeidsproductiviteit. De provincie moet zich ervan bewust zijn dat zij zonder een goede luchtkwaliteit geen TOP-regio is.

De PvdD geeft als suggestie mee aandacht te besteden aan de inhoudelijke kant. Er kunnen allerlei mensen bij elkaar worden geroepen die een mening en suggesties hebben, maar er zijn eveneens gewoon data nodig vergelijkbaar met de BOB Energie. Duidelijk moet zijn wat alle bronnen, de korte en lange termijngevolgen zijn, de provinciale invloed, de mogelijk meest effectieve maatregelen die kunnen worden getroffen. Die informatie is feitelijk al nodig in het co-creatie traject.

De heer Van Reenen is van mening dat de inhoud van het voorliggende memo niet kan worden aangemerkt als een afronding van de beeldvormende fase. Veel data die zijn verspreid en meningen die zijn gedeeld komen daarin niet terug; er staan aannames in, die niet kunnen worden weerlegd. De mededeling over het proces van co-creatie verrast de VVD. Door de VVD zijn art. 47 vragen gesteld, die nog niet door het College zijn beantwoord. Thans loopt het allemaal door elkaar. Het co-creatie proces wekt verwachtingen bij de deelnemers, terwijl de uitkomst daarvan wordt ingebracht in de beeldvormende fase van het BOB-traject.

De VVD pleit ervoor de stappen een voor een te doorlopen en verzoekt op grond hiervan om een nieuw memo over de afronding van de beeldvormende fase.

De heer De Heer licht toe dat m.n. sprake is van een procedureel memo. Het is niet bedoeld om inhoudelijk samen te vatten wat er allemaal in de beeldvormende fase is opgehaald. Aangegeven wordt dat er veel is opgehaald, GS een co-creatie proces starten en hoe de Staten daarop kunnen inspelen.

De heer Van Essen is van mening dat de kern van het BOB-traject juist is dat de Staten met andere partijen in overleg gaan om zich te laten voeden en op basis daarvan een goed overwogen besluit nemen.

De heer Van den Dikkenberg, merkt in aanvulling op het betoog van GroenLinks, op dat dit een tussenstap is in de beeldvorming.

Indien het memo alleen het proces moet schetsen, onderschrijft de SGP het betoog van de VVD dat er in het memo aannames staan waarover de meningen verdeeld zijn en die er derhalve beter uitgehaald kunnen worden.

De heer Wagenmans merkt op dat de PvdA ervan uit is gegaan dat het memo is gebaseerd op het uitgangspunt, dat het College voortbouwt op de uitkomsten van het beeldvormingsproces.

De heer Van Reenen zet uiteen dat het BOB-proces van de Staten is; het proces co-creatie is van GS. Deze naast elkaar lopende processen lijkt nu door elkaar te gaan lopen, hetgeen tot verwarring leidt. Daar heeft de VVD moeite mee.

Het CDA kan zich vinden in het voorliggende voorstel.

Gedeputeerde Pennarts merkt op dat er geen verschil van mening bestaat over het belang van een goede luchtkwaliteit. De Staten hebben aan het begin van deze periode besloten om daarover een BOB traject te starten. Ook GS hebben luchtkwaliteit aan het begin van deze bestuursperiode in het breder kader van een Gezonde Leefomgeving benoemd als een strategisch project. Al in september 2016 hebben GS met de Staten besproken, dat het co-creatie proces en het BOB-traject zou kunnen samenkomen. Dat lijkt het College ook de meest optimale manier van werken. Dat moment is nu aangebroken. De Staten hebben de beeldvormende fase afgesloten. In de oordeelsvormende fase zal een stap dieper moeten worden gegaan. Op 9 mei a.s. starten GS het co-creatie proces met een kick-off-bijeenkomst waarvoor de Staten zijn uitgenodigd. Op 30 mei a.s. worden de werkgroepen gevormd en de agenda samengesteld; de Staten kunnen daarover meepraten. Het is de bedoeling dat het co-creatie proces op 12 september a.s. wordt afgesloten. De Staten kunnen vervolgens de opbrengst meenemen in de oordeelsvormende- en besluitvormende fase van hun BOB traject.

Als het tot voorstellen komt, komen de Staten vanzelf weer in beeld. Het proces is dusdanig ingericht, dat de Staten zo optimaal mogelijk betrokken worden bij hoe de provincie tot een programma kan komen rondom Luchtkwaliteit en zelfs in een wat bredere zin als onderdeel van de Gezonde Leefomgeving.

Het probleemdefinitievraagstuk kan worden meegenomen in het proces van co-creatie.

Houtstook kan als aandachtspunt worden ingebracht. GS zullen er in algemene zin voor zorgen, dat de deelnemers aan het co-creatie proces vanuit de verschillende invalshoeken naar de materie kijken.

Met betrekking tot de opmerking, dat de provincie niet moet blijven onderzoeken maar aan de slag moet op grond waarvan data en feiten nodig zijn, is spreekster van mening dat het thans aangeboden proces daarin het meest optimaal voorziet. De Staten gaan zelf aan de slag in het co-creatie proces en zorgen op basis van data en feiten, dat naar oplossingen en plannen wordt toegewerkt in dit proces zonder dat eerst de problemen worden afgelopen en er vanuit de ambtelijke organisatie vervolgens een voorstel wordt geschreven. Dit is in de visie van spreekster de meest optimale manier van samenwerken.

De heer De Droog geeft aan in de beeldvorming te hebben meegekregen, dat het feitelijk heel goed gaat met de luchtkwaliteit. Er werd zelfs opgemerkt dat de provincie in 2030 onder de WHO-norm zou komen als het huidige- en voorgenomen beleid zouden worden voortgezet. De vraag is of er nu extra maatregelen moeten worden genomen op nieuwe categorieën of juist moet worden gekeken naar hoe het wordt gehandhaafd en om welk beleid het gaat. Daarvan heeft D66 nog steeds onvoldoende beeld, hetgeen uitmaakt voor de wijze waarop het co-creatie proces wordt ingestoken.

De heer Van den Dikkenberg memoreert zijn vraag over de deelnemers aan het co-creatie proces en of daarvoor door de Staten nog deelnemers kunnen worden aangedragen.

De heer Travaille geeft aan dat zijn vraag aansluit op de vraag van D66 over het probleemdefinitievraagstuk. De PvdD heeft behoefte aan een document waarin alle data en feiten staan (hoe groot is het probleem, aan welke regels voldoet de provincie niet en indien de provincie wel voldoet aan regels welk risico bestaat er nog steeds, wat zijn de bronnen) m.a.w. een document waarin alle stukken over dit onderwerp staan, zodat het proces van co-creatie goed kan worden ingegaan. De PvdD zou voor de co-creatie bijeenkomsten over dit document willen beschikken, zodat duidelijk is wat de inzet kan zijn als politieke partij.

De heer Van Reenen deelt mede dat de VVD zich aansluit bij het betoog van de PvdD en D66. Voorts memoreert spreker zijn vraag aan de voorzitter van de Begeleidingsgroep of er een nieuw memo ter zake van de afronding beeldvormende fase kan komen.

De heer De Heer wil zich beraden op deze vraag en zegt toe hierop nader te zullen terugkomen.

Gedeputeerde Pennarts zet uiteen, dat de provincie onder de Europese normen zit. Dat is op zich prettig, omdat de provincie daardoor niet wordt beboet. Bij de Europese normen kan echter de vraag worden gesteld of de gezondheid daarmee is gediend. De WHO-normen zijn van een andere orde. Als de provincie alle tot haar beschikking staande middelen zou inzetten, zou mogelijk onder de WHO-norm kunnen worden gekomen. De vraag zou kunnen worden gesteld of in het co-creatie proces niet gesproken zou moeten worden over wat de provincie dan te doen staat. De provincie komt nl. niet automatisch onder de WHO-norm als zij blijft doen wat zij doet.

De heer De Droog wijst erop dat in de stukken juist wel wordt gezegd dat als de provincie het huidige en (voorgenomen) beleid zou voortzetten en tegenvallers zou kunnen opvangen onder de WHO-normen zou kunnen worden uitgekomen.

Gedeputeerde Pennarts merkt op dat dan de vraag is wat voorgenomen beleid is in de zin of dat ook geaccordeerd beleid is; daarover komen partijen met elkaar te spreken.

Het is mogelijk om nog deelnemers aan te dragen voor het co-creatie proces. De Staten zijn vanaf het begin, de kick-off, uitgenodigd. De gelegenheid om als politiek accenten te leggen in het co-creatie proces is zeker aanwezig.

De vraag of een document kan worden verstrekt met alle informatie over dit onderwerp is lastig. Dat is nl. precies nodig om een goed beeld te krijgen in de zin van wat is er aan de orde, wat brengen mensen in en wat zijn de mogelijkheden. Dat is op dit moment niet in een document samen te vatten. Het zou een mooie uitkomst zijn van het totale proces als Staten en GS met elkaar tot een lijst kunnen komen waarvan in meerderheid kan worden gezegd dat dit het zou moeten zijn om in de provincie Utrecht de luchtkwaliteit permanent, substantieel een gezonde boost te geven.

Spreekster kan zich de behoefte aan data, feiten en cijfers voorstellen. Die informatie zal in het proces van de co-creatie worden verschaft om het gesprek goed te kunnen voeren.

De heer Van Essen wijst op het BOB-traject Energie waar sprake was van een bundeling van feiten en stand van zaken. Wellicht is een suggestie om de reeds beschikbare informatie uit de beeldvormende fase plus wat er thans beschikbaar komt in de co-creatie sessies te bundelen in een handzaam document dat de stand van zaken en de trends met betrekking tot luchtkwaliteit in de provincie Utrecht weergeeft.

Gedeputeerde Pennarts zegt toe te zullen bekijken of tot een dergelijk document kan worden gekomen dan wel een verzameling van bronnen, waarmee aan de gang kan worden gegaan. Zij begrijpt dat de Staten behoefte hebben aan een basisuitrusting aan data, feiten en cijfers. Gezocht zal worden in welke vorm dit kan worden aangeboden.

De heer Travaille verwijst in deze naar de BOB Energie. Met die, handzame en op een meningsvrije manier weergegeven, data konden de Staten goed uit de voeten.

Gedeputeerde Pennarts zegt toe die manier van informatievervalsing ter harte te zullen nemen. Bekeken zal worden of dit voor de luchtkwaliteit ook kan worden gedaan.

De voorzitter rondt de bespreking van dit onderwerp af.

3.3 Memo GS bodemverontreiniging Schietbaan Bornia-Driebergen

De voorzitter memoreert dat dit onderwerp is geagendeerd op verzoek van de PvdD.

De heer Travaille spreekt een woord van dank uit voor de snelle schriftelijke beantwoording van de belangrijkste punten, waarmee de vragen van de PvdD grotendeels naar tevredenheid zijn beantwoord.

Voor de PvdD blijft vergiftiging van het terrein met lood wel een belangrijk zorgpunt. Het betreft een ernstige vervuiling met risico's voor mens en ecologie. Op grond hiervan wordt aan het College verzocht de commissie op de hoogte te houden over de ernst van de verontreiniging en de saneringsaanpak.

De heer Ubaghs informeert of de kosten van sanering eventueel nog op de schietvereniging, die in 1996 is vertrokken, kunnen worden verhaald en of de provincie een financieel risico loopt.

In het memo staat dat de provincie en HUL zich hebben voorbereid op eventuele vragen. Geïnformeerd wordt wat de PVV zich daarbij moet voorstellen.

De heer Wagenmans informeert of de verontreiniging dusdanig is dat tot de start van de sanering tussentijdse maatregelen moeten worden getroffen bv. een toegangsverbod.

De heer De Heer vraagt of er in de provincie Utrecht meer gebieden zijn waar sprake is geweest van kleiduifschieten met lood.

Mevrouw Hoek informeert of er door middel van grond- en watermonsters gifpluimen zijn geconstateerd en zo ja of deze inmiddels bewoonde gebieden hebben bereikt. Alhoewel 50PLUS zich ervan bewust is dat het in deze lastig is om de dieren te beschermen, stelt zij de vraag wat hieraan kan worden gedaan. Tot slot informeert zij naar de planning van het saneringstraject.

Gedeputeerde Pennarts antwoordt dat de kosten van sanering niet op de niet meer bestaande schietvereniging kunnen worden verhaald. In bodemzaken komt het veel voor dat de veroorzaker niet meer de betaler is, omdat die vertrokken/failliet is. In dat geval worden de overheden of maatschappelijke organisaties de kostendragers; dat is ook hier het geval.

Voor de provincie zijn er geen risico's aan verbonden. Het vraagstuk is in kaart. Het Utrechts Landschap is eigenaar van de gronden; HUL kan een beroep doen op provinciale saneringsmiddelen. Omwonenden zijn geïnformeerd. Er zijn waarschuwingsbordjes geplaatst. Geïnterviewd is met welke vragen mensen eventueel zouden kunnen komen en daarop zijn antwoorden geformuleerd. Daar refereert de laatste zin in het memo naar.

Het is niet nodig tussentijdse maatregelen te treffen, omdat met HUL afspraken worden gemaakt over een snelle start van de sanering. Mocht daarin vertraging ontstaan, dan zou kunnen worden overwogen om tussentijds een hek om het gebied te plaatsen.

Er is sprake van meer door lood verontreinigde terreinen. De risico's zijn afhankelijk van de normering. De normering van lood is recent aangepast, hetgeen weer een andere kwalificatie geeft van terreinen waar een vergelijkbare problematiek aan de orde is. Op dit moment wordt de exacte stand van zaken geïnterviewd. Desgewenst kan spreekster de commissie daarvan op de hoogte houden.

Het grondwater is onderzocht. De monsters geven geen aanleiding tot de conclusie dat drinkwaterzones worden bedreigd.

De voorzitter rondt de bespreking over dit onderwerp af en draagt het voorzitterschap over aan de heer Jansen.

4. MOBILITEIT

4.1 Stand van zaken grote projecten

De voorzitter, de heer Jansen, deelt mede dat het College heeft aangegeven, dat hierover geen mededelingen zijn.

In verband met de grote publieke belangstelling voor de agendapunten 4.4, 4.5 en 4.7 wordt op voorstel van de voorzitter besloten deze eerst (gecombineerd) te behandelen

4.4 Statenbrief vernieuwing DRISS

4.5 Statenbrief U -OV Vervoerplan 2018

4.7 Statenbrief U-OV vervoerplan 2017-2

De voorzitter deelt mede dat zich hiervoor insprekers hebben gemeld, die hij als eerste het woord geeft.

De inspreektekst van de heer Van Schip is als bijlage bij het verslag gevoegd. Korthedshalve zij verwezen naar de inhoud.

De inspreektekst van de heer Mylius, vertegenwoordiger namens een groep bewoners in het woonblok op 't Goylaan en de Hoofd Graaflandstraat in Utrecht, is als bijlage bij het verslag gevoegd. Korthedshalve zij verwezen naar de inhoud.

De inspreektekst van de heer Eggermont, gemeenteraadslid SP in Utrecht, is als bijlage bij het verslag gevoegd. Korthedshalve zij verwezen naar de inhoud.

De voorzitter stelt de commissie in de gelegenheid vragen te stellen aan de drie insprekers.

Mevrouw Hoek informeert wat hieraan in de afgelopen periode in de gemeenteraad is gedaan door de gemeentefractie van de SP.

Voorts merkt spreekster op dat inspreker Van Schip in zijn bijdrage m.n. ingaat op de inrichting van het wegenplan in de Stad. Daar gaat de provincie niet over. Geïnformeerd wordt wat hieraan is gedaan richting de gemeente.

Mevrouw d'Hondt vraagt aan inspreker Mylius of door de gemeente geen veiligheidsanalyse is uitgevoerd ten aanzien van de kruising. Het lijkt haar gevaarlijk om daar een bushalte aan te leggen.

De heer Van Schip heeft begrepen, dat de provincie de invulling van het OV heeft overgenomen van het BRU. Spreker heeft het niet gehad over de inrichting van het stratenplan. De inrichting van 't Goylaan met de zgn. verkeersrotonde is een idee van de wethouder. Daartegen hebben bewoners zowel mondeling als schriftelijk geageerd, maar daarop is niet gereageerd; het gaat gewoon door.

De heer Mylius licht toe dat de veiligheid onder de aandacht is gebracht bij de gemeente. Als reactie daarop heeft een ambtenaar twee uur gepost op 't Goylaan; op basis daarvan heeft hij richting de bewoners gerapporteerd geen onveilige situaties te hebben geconstateerd. Dat vonden de bewoners niet heel bevredigend, omdat al schriftelijk is aangetoond, door een kantoor op de hoek, dat daar veel ongelukken gebeuren. Volgens de bewoners wordt daarvan geen registratie bijgehouden. Het enige dat zij van ambulancemedewerkers en politie hebben gehoord, is dat zij regelmatig worden opgeroepen vanwege ongevallen. Het is nog wel in een spreekuur met de wijkwethouder besproken. Die gaf aan dat er nu eenmaal keuzes moesten worden gemaakt uit oogpunt van verminderde budgetten en dat dit een van de nadelen was van de keuze.

De heer Eggermont antwoordt dat in 2012 - 2013 ten tijde van de grote bezuinigingen rond hetzelfde onderwerp actie is gevoerd. Op grond daarvan is destijds lijn 15, het kleine servicebusje, gekomen. Met het thans wegbezuinigen van het servicebusje verdwijnt die enige verbinding weer. Dat is voor de SP de reden om het initiatief te nemen dit opnieuw onder de aandacht te brengen. Daarbij zij

opgemerkt dat de SP er ook niet van overtuigd was dat het servicebusje dé oplossing was. De SP is van mening dat uiteindelijk gekomen moet worden tot een OV-netwerk dat echt is gericht op waar mensen behoefte aan hebben. De provincie is verantwoordelijk voor het bepalen van het OV en het maken van de Vervoersplannen. Vandaar dat spreker hier nu namens de gemeentefractie van de SP inspreekt.

Desgevraagd door mevrouw Hoek, antwoordt spreker dat de SP een reactie heeft gegeven op het Vervoerplan met het verzoek aan het College dit in de zienswijze van de gemeente mee te nemen.

De voorzitter neemt vervolgens de handtekeningen van de bewoners van Hoograven-Zuid in ontvangst. Hij bedankt de sprekers voor hun komst en inbreng en stelt hierna het onderwerp inhoudelijk aan de orde.

Mevrouw Poppe wijst op het plan met knooppunten, waarbij het Centraal Station zou worden ontzien. Zij constateert dat de huidige plannen daar haaks op staan, waardoor de reizigers allemaal naar het Centraal Station worden gestuurd. De vraag is waarom dit wordt gedaan, terwijl het niet wordt voorgestaan. Op grond hiervan, het door de sprekers naar voren is gebrachte over de verkeersonveiligheid en de handtekeningen vanuit Hoograven-Zuid, is de SP van mening dat hierover nog een keer goed moet worden nagedacht.

De DRISS-borden zijn nog niet allemaal aan vervanging toe. De meeste zijn pas 1 - 2 jaar oud, terwijl ze een levensduur hebben van 10 - 15 jaar. In de visie van de SP kan de vervanging worden uitgesteld. Als daarmee mensen kunnen worden geholpen door voor 37 dienstregelingsuren per week buslijn 6 terug te krijgen, waardoor mensen niet naar een plek hoeven waar ze niet willen zijn, dan wordt daarmee een goede stap gezet.

De heer Joustra merkt op dat de opmerking van de SP over de vernieuwing van de DRISS-borden de VVD verbaast. Wat de VVD betreft is van belang, dat het nemen van de bus aantrekkelijk is voor mensen. Als deze schermen daaraan kunnen bijdragen, acht de VVD dat nuttig.

Van inspreker Van Schip begreep spreker dat die schermen het of niet doen of informatie verschaft dat niet klopt. In dat geval kan de VVD zich voorstellen, dat de schermen geen voordeel bieden voor de reiziger.

De SP stelt voor de middelen die vrijkomen, als niet tot vervanging van de schermen wordt overgegaan, te besteden aan dienstregelingsuren. De VVD kan zich in deze ook een belastingverlaging voorstellen (€ 10 per automobilist p/j). Geïnfomeerd wordt of deze aspecten voor wat betreft DRISS en duurzaamheid zijn meegewogen.

De heer Jssennagger deelt mede persoonlijk te hebben ervaren dat de DRISS-borden niet werken. Desgevraagd tijdens het werkbezoek, werd geantwoord dat de schermen alleen het rooster vermelden die de bussen moeten rijden; een vertraging wordt niet vermeld. Dat is het probleem van dit systeem. Uitgelegd werd dat dit niet mogelijk was omdat het systeem overbelast zou raken als alle bussen daaraan via GPS zouden worden gekoppeld. Wellicht is dit inmiddels wel mogelijk. Als dit echter niet het geval is, onderschrijft de PVV het betoog van de SP, omdat niemand dan iets aan dat systeem heeft; een reiziger wil m.n. weten hoe laat de bus komt.

Een QR-code bij de halte, waarmee via de mobiele telefoon kan worden ingelogd en de gevraagde buslijn direct verschijnt, is een goedkopere oplossing dan het voorgestelde plan. Bovendien kan dat voor alle bushaltes van toepassing zijn en niet, zoals in dit geval, slechts op de in het voorliggende stuk genoemde aantal van 150.

Het valt de PVV op dat de informatie over het OV in het buitenland eenvoudiger werkt. Ter illustratie vestigt hij de aandacht op een metrostation waar op een groot schema alle lijnen staan vermeld. Daarop kan een reiziger zien waar hij zich bevindt en welke lijn moet worden genomen om op de plek van bestemming te komen. In Nederland is spreker een uur bezig geweest om er via internet achter te komen hoe hij met het OV van A naar B kon komen. Er is geen routekaart te vinden waarop zowel de straten als lijnen staan. Een simpel gebruiksvriendelijk informatiesysteem ontbreekt.

De PVV steunt de mening van de SP dat niet in het systeem van DRISS moet worden geïnvesteerd als het niet kan worden verbeterd. De PVV pleit ervoor te kijken hoe het wel gebruiksvriendelijk kan worden gemaakt, zodat het ook voor een niet doorgewinterde OV-reizigers werkt.

Overigens kan de PVV zich voorstellen, dat eventuele vrijkomende middelen worden ingezet voor een verlaging van de rittenprijs.

De heer Travaille vestigt de aandacht op de titel 'De reiziger centraal'. De PvdD is van mening dat dit het belangrijkste toetscriterium moet zijn voor alle investeringen, interventies en suggesties die voorliggen voor de vervoersopgave die de provincie te bespreken heeft. De PvdD krijgt de indruk dat, doordat het product niet goed genoeg is (sluit niet genoeg aan bij de plekken waar mensen heen willen en vandaan willen vetrekken, niet duidelijk genoeg, moet eenvoudig en helder zijn), mensen afhaken, terwijl juist de omgekeerde beweging wordt voorgestaan. Voorgestaan wordt dat mensen het OV prettig vinden, het handig is en het ze op het moment dat zij dat willen brengt naar de juiste plek. De PvdD heeft het gevoel dat de provincie enigszins aan het afbouwen is het laatste jaar, zeker met alle perikelen rond Syntus. De PvdD staat op het standpunt dat dit echt een andere richting ingebracht moet worden en niet met techniek onder techniek, maar met techniek en slimme oplossingen die zo goed mogelijk aansluiten op hetgeen de reiziger wil/nodig heeft.

De heer Van Essen is van mening dat het betoog van de PVV aantoont dat reizigersinformatie belangrijk is. Indien een reiziger snel van A naar B wil, is het niet alleen belangrijk dat de bussen goed rijden maar ook dat duidelijk is welke bus iemand wanneer moet hebben, wanneer die komt en hoe lang dat duurt. Daar zijn online allerlei tools voor beschikbaar zoals 9292; zelfs op google is veel te vinden heeft spreker persoonlijk gemerkt; ook in het buitenland. Maar ook op haltes is goede vertrekinformatie heel belangrijk. De persoonlijke ervaring van spreker, dat wellicht met de locatie te maken heeft, is dat er wel real-time informatie op de borden verschijnt. Overigens is de reizigersinformatie in de beleving van GroenLinks in de afgelopen jaren wel degelijk fors verbeterd ten opzichte van hoe het eerder was.

De heer IJssennagger bevestigt dat het real-time informatie is als de bussen op tijd rijden. Daarvan is echter geen sprake als de bussen vertraagd zijn of uitvallen.

De heer Van Essen merkt op een andere ervaring te hebben. Wat GroenLinks betreft is het derhalve geen goed voorstel om af te stappen van DRISS, omdat het een belangrijk onderdeel is van het product OV.

Mevrouw Hoek sluit zich aan bij het betoog van de heer IJssennagger over het vinden van OV informatie op internet. De schermen in Utrecht Noord verspringen overigens wel, waarmee er sprake is van real-time informatie. Daarbij zij opgemerkt dat vertraging overmacht is; dat kan in het OV gebeuren, maar ook op de weg vanwege een file. Wel is het zo dat 50PLUS zich niet aan de indruk kan onttrekken, dat het verdienmodel van het OV soms belangrijker is dan de reiziger centraal.

Spreekster onderschrijft, ter zake van het betoog van een van de insprekers, dat de veiligheid nog wel eens te wensen overlaat. Daarop kan echter wel actie worden ondernomen die tot bijstelling leidt.

50PLUS pleit ervoor dat de naar voren gebrachte opmerkingen door de insprekers worden meegenomen in de vervolprocedure van de nieuwe concessie.

De heer Van den Dikkenberg geeft aan dat de SGP zich in eerste instantie kon vinden in de voorliggende stukken. De thans naar voren gebrachte zaken zijn echter relevant. De vraag is of de informatie op de DRISS-borden werkelijk van toegevoegde waarde is. In het stuk staat dat de haltedisplays erg gewaardeerd worden door de reizigers. In ieder geval 635 reizigers pleiten er echter voor de middelen voor de displays in extra dienstregelingsuren te steken. Geïnformeerd wordt naar de onderliggende cijfers van het onderzoek, dat als argument wordt aangehaald.

Mevrouw d'Hondt deelt mede dat de PvdA zich aansluit bij het betoog van de PvdD voor wat betreft de richting van dit OV-beleid. Het lijkt een beetje op afbraakbeleid. Eerst wordt het aanbod

verschaald door minder frequentie aan te bieden of kleinere busjes. Vervolgens wordt geconstateerd, dat er minder reizigers mee gaan en er sprake is van vraag-gestuurd aanbod, waarmee de hele lijn direct wordt geschrapt. Indien op deze weg wordt voortgegaan, stapt er inderdaad nooit meer iemand in de bus. In dat geval is de provincie verder van het doel dat zij wil bereiken, nl. een schoon en veilig Utrecht waar iedereen goed met alle middelen van vervoer kan komen waar men wil komen.

De PvdA staat in principe sympathiek tegenover het voorstel van de SP. Aan het College wordt verzocht door te rekenen of het klopt wat gezegd wordt over de dienstregelingsuren.

Thans ligt ook het U-OVplan 2018 ter bespreking voor. Dit wordt jaarlijks besproken na vaststelling door GS. In 2016 heeft gedeputeerde Verbeek-Nijhof bij de bespreking gemeld dat zij zich ernstig zorgen maakte over de betaalbaarheid van het U-OV, dat er waarschijnlijk geld bij moest, hetgeen m.n. te wijten was aan de extra drukte richting de Uithof vanuit allerlei kanten. Die druk neemt alleen maar toe. Daarover hebben de Staten vorige week ook nog een alarmerend persbericht gekregen, in de zin dat er echt iets aan moet worden gedaan. Nu leest de PvdA in de brief over 2018 dat er vanuit wordt gegaan dat de voorgestelde verbeteringen allemaal kunnen worden gefinancierd uit het daarvoor beschikbare budget en de extra middelen als gevolg van meer reizigers. De vraag is derhalve of er nu meer geld bij moet of dat het allemaal kan worden betaald uit de beschikbare middelen. Indien er geld bij moet, stelt de PvdA voor dat het College een voorstel ter zake aan de Staten voorlegt, zodat kan worden bekeken of zij daarvoor extra geld overhebben, zoals voor het voorstel van de SP.

Mevrouw Schneiders merkt op dat, alhoewel het thans over veel verschillende onderwerpen lijkt te gaan, er een kern uit te halen is, op grond waarvan D66 een soort toekomstbeeld amendement zou willen indienen op het plan van de SP. D66 stelt voor ernaar te streven dat OV je van een plaats waar je in de buurt bent brengt naar een plaats waar je waarschijnlijk wilt zijn op een moment dat het je meestal uitkomt. D66 meent dat een ieder zich hierin zou kunnen vinden, zodat de commissie het in ieder geval over een ding eens is. Hoe dat tot stand wordt gebracht is D66 om het even.

De heer Van Kranenburg sluit zich aan bij de opmerking dat het moment van deze discussie ongelukkig is, omdat de plannen nagenoeg vastliggen. Dat brengt de ChristenUnie enigszins in verlegenheid. Ter vergadering, maar ook uit berichten vanuit de samenleving in de afgelopen periode, blijkt dat het op een bepaald punt niet zo goed gaat met het OV. Het beeld dat zich opbouwt is, dat de burger langzamerhand ongelukkig is met het geheel. Inspreker Eggermont vraagt zich af of de overheid eigenlijk wel weet wat de echte vervoersvraag is. Geïnformeerd wordt hoe de provincie weet/heeft uitgezocht waar de mensen heen willen op welk moment. De ChristenUnie hecht eraan daarover nog een keer nader van gedachten te wisselen. Met de moderne technologie zou anno 2017 veel verder gekomen moeten kunnen worden met servicegericht OV.

De heer Mourik-Geluk is enigszins in verwarring. Volgens hem is het Vervoerplan al vastgesteld en heeft het derhalve geen zin om te verzoeken iets door te rekenen dan wel resterende middelen toe te voegen aan het Vervoerplan. Hij vraagt zich derhalve af waar de discussie thans om gaat.

Gedeputeerde Van den Berg zet uiteen dat ook het College het uitgangspunt hanteert dat de reiziger centraal moet staan. Spreker constateert bij de commissie het gevoel dat op de verkeerde momenten de verkeerde plekken worden benaderd. Als dat gevoel aanwezig is en dit ook wordt gestaafd door de onderzoeker dan is er iets mis. Als de provincie een concessie uitschrijft, is het wel de bedoeling dat het OV zo goed mogelijk wordt geregeld met de middelen die de Staten daarvoor beschikbaar hebben gesteld. Daarmee zijn de U-OV plannen 2017 1 en 2 vormgegeven. Op dit moment werkt het College aan het vormgeven van het Vervoerplan 2018 (actualisatie, verbetering, betrouwbaarheid). Daarover wordt de commissie nog geïnformeerd voor het zomerreces. Het uitgangspunt is derhalve, dat getracht wordt dit zo goed mogelijk te doen. Dat houdt in dat als lijnen worden omgelegd/verlegd dan wel haltes worden toegevoegd dit niet gebeurt om OV-reizigers uit de

bus te krijgen. Het streven is om meer voervoerequivalenten te organiseren, omdat die vraag nu eenmaal groter wordt. Dat probeert de provincie zo goed mogelijk te doen op basis van de onderzoeken die plaatsvinden met betrekking tot de reizigersbewegingen. Het kan voorkomen dat halverwege gekeerd moet worden, omdat geconstateerd wordt dat juist niet die voervoerequivalent wordt georganiseerd of dat een overstap te ingewikkeld wordt.

De vraag over het herstel van lijn 6 is eerder al een paar keer gesteld. Onderbouwd is geantwoord waarom er is gekozen om bv. een halte 't Goylaan te realiseren en de overstapmogelijkheden op een andere manier te organiseren. Op dit moment constateert het College in ieder geval feitelijk dat er geen aanleiding is om het huidige Vervoerplan aan te passen.

Mevrouw d'Hondt informeert of het door een van de sprekers ingebrachte argument van de veiligheid ook geen aanleiding geeft om daar anders over te denken.

Gedeputeerde Van den Berg antwoordt dat de gemeente de veiligheid in de gaten moet houden. Die heeft echter met betrekking tot deze halte gekeken naar meer aspecten dan alleen veiligheid. Er is met de buurt, de reizigers en de gemeente gekeken naar wat de beste plek is voor die halte en er is uitgekomen op die plek.

Met betrekking tot de DRIS-schermen zet spreker uiteen dat € 5 mln, € 5 ton p/j afschrijving, 10 jaar tijd als veel geld klinkt. Uit onderzoek blijkt dat ca 140.000 reizigers die opstappen bij de DRIS-borden real-time informatie willen hebben op de plek, los van 9292 en eventuele apps. Niet bij alle haltes met displays kan real-time informatie worden verstrekt. Dat is de reden van vervanging. De componenten die herbruikbaar zijn worden meegenomen in de offerteuitvraag voor de nieuwe displays.

Er is gemeten dat sprake is van 90% werkzekerheid van de displays. Dat is niet anders dan elders in den lande. Dat is een goede score als het gaat om de juiste informatie op het juiste moment op de halte geprojecteerd.

De heer Van Essen acht 90% betrouwbaarheid nog relatief laag. Geïnfomeerd wordt of dat ook de eis is voor de nieuwe displays of dat daar de lat wat hoger wordt gelegd.

Gedeputeerde Van den Berg antwoordt dat het landelijk gezien in ieder geval een goede norm blijkt te zijn, maar er wordt altijd gewerkt aan een hoger perspectief.

Mevrouw Poppe sluit zich aan bij de opmerking van de PVV, dat het aantrekkelijk moet worden gemaakt om de bus te nemen. Dat heeft echter in de visie van de SP niets met de borden te maken, omdat die geen alternatief geven als de bus niet komt. Het is aantrekkelijk om met het OV te gaan als die bus regelmatig rijdt en niet eerst naar een plek behoeft te worden gegaan waar iemand niet wil zijn. Die QR-code is er op de meeste bushaltes al. De SP heeft het gevoel dat het feitelijk alleen maar minder wordt. Bij veel onderwerpen, waarover in het provincie wordt gesproken, komt het belang van burgerparticipatie aan de orde. Nu zitten hier drie sprekers met een wezenlijk probleem, waar zo overheen wordt gelopen. De SP begrijpt dat niet.

Mevrouw d'Hondt vestigt de aandacht op het U-OV Vervoerplan 2018. De provincie heeft een brief geschreven over hoe dat in zijn werk gaat. Daar komen allerlei aspecten bij kijken, op basis waarvan het Vervoerplan wordt opgesteld. Daarover neemt het College, na een inspraakronde, een besluit. De PvdA daagt het College hierbij uit om behalve die data en platte informatie ook eens te kijken naar een verzoek bv. van de Staten. De vraag is wat het College van de Staten nodig heeft om het een keer op een andere manier aan te pakken dan zoals het altijd al gaat.

De heer Van Kranenburg memoreert dat de beleving ten aanzien van de veiligheid de beeldvorming kan vertroebelen. Uit een informatiesessie van ca vier weken geleden over verkeersveiligheid onder leiding van gedeputeerde Verbeek-Nijhof bleek dat 90% van de ongevallen niet wordt geregistreerd. Spreker durft daarbij te veronderstellen dat 99,99% van de bijna-ongevallen überhaupt niet worden geregistreerd. Daarmee wil de ChristenUnie zeggen dat, zelfs al zou er bij de planning van deze bushalte gebruik zijn gemaakt van de database, deze niet de ongevalsworkelijkheid weergeeft. Er is derhalve alle reden om te luisteren naar buurtbewoners en het kantoor op de hoek en niet af te gaan

op de constatering van een ambtenaar die daar twee uur heeft gepost. Op grond van het vorenstaande verzoekt de ChristenUnie het College nadrukkelijk met een onderbouwde toelichting te komen over de wijze waarop wordt omgegaan met ongevalsregistraties en wat er aan wordt gedaan om deze, vooralsnog beperkt tot het OV, te optimaliseren.

De heer Travaille memoreert de vraag van het CDA waar de Staten nog invloed op hebben, hetgeen eveneens aansluit op de vraag van de PvdA.

Gedeputeerde Van den Berg hecht er in de eerste plaats aan op te merken dat het niet zijn bedoeling is de veiligheid te bagatelliseren. Hij heeft willen aangeven dat bij de totstandkoming van de opstaphalte bij 't Goylaan, waarbij vele partijen, w.o. de bewoners, betrokken zijn geweest, door de gemeente een bredere afweging is gemaakt dan alleen veiligheid. Spreker is op de hoogte van het feit dat niet iedere overtreding/ongeluk wordt gemeld, laat staan bijna-ongevallen. Hij zegt toe contact te zullen opnemen met de gemeente Utrecht over deze specifieke locatie. Dat zou een blackspot kunnen zijn; niet bekend bij de gemeente, maar wel bij de bewoners.

Op de vraag over de overige cijfers zal nader schriftelijk worden teruggekomen. De vraag is of die kan worden beantwoord en of het wel de rol van de provincie is om dat als zodanig te registreren.

Het opstellen van het Vervoerplan is een bevoegdheid van GS. De Staten worden echter wel geconsulteerd. In de commissie kan input worden geleverd. Bij de Begroting, maar ook op andere momenten, kunnen de Staten aangeven dat zij om hen moverende redenen daaraan meer middelen willen besteden.

De voorzitter rond de bespreking over de agendapunten 4.4, 4.5 en 4.7 af.

4.2. Memo GS Plan van aanpak GUO

De heer Mourik-Geluk merkt op dat in de oplegnotitie melding wordt gemaakt van een informatiebijeenkomst naar aanleiding van het rapport NMCA over o.a. de vervoersbehoefte in de toekomst. Het CDA neemt aan dat die bijeenkomst nog gaat plaatsvinden. Het lijkt het CDA van belang dat dat hierbij wordt betrokken.

Voor het overige vindt het CDA het een overzichtelijk plan van aanpak. Er is veel werk te verzetten. Het CDA spreekt de wens uit dat dit ook gebeurt.

De heer Joustra zet uiteen dat het de VVD opvalt dat de druk op de oostflank voornamelijk komt omdat er heel veel mensen bewegen. Dat is helder en de druk neemt toe door bevolkingsaanwas. Het is niet helemaal duidelijk of het in de stukken gehanteerde bevolkingsaanwascijfer een prognose uit 2012 of 2017 betreft. In de tussentijd is er, zo blijkt uit cijfers van het CBS, een recente immigratiegolf, hetgeen de reden is dat er sprake is van een bevolkingsaanwas. Geïnformeerd wordt of de bevolkingsaanwas niet naar boven moet worden bijgesteld in de stukken en, zo ja, of het Vervoerplan dan afdoende is.

Voorts wordt geïnformeerd wanneer de provincie in het bezit komt van de vervoertelgegevens van de gemeente De Bilt en Nieuwegein. Deze zijn nl. cruciaal voor het beoordelen van het GUO en het effect daarvan.

Een van de gevolgen van de drukte aan de oostflank is dat de gemeente De Bilt heeft voorgesteld om eenrichtingverkeer in te voeren. De VVD heeft hierover technische vragen gesteld en daarna art. 47 vragen. Als hierover nl. geen cijfers beschikbaar zijn, kan er feitelijk geen besluit worden genomen.

De heer Van Essen merkt op dat het gaat om een plan van aanpak en daarmee in de visie van spreker om een puur procesmatig onderwerp. De discussie krijgt thans een inhoudelijke wending; stukken over de inhoud zijn echter niet bijgevoegd. In de voorbereiding op deze vergadering heeft GroenLinks aan de voorzitter de vraag gesteld vooraf richting de commissie te verduidelijken of dit onderwerp procesmatig dan wel inhoudelijk aan de orde zou worden gesteld. Dat is niet gebeurd. Spreker verzoekt thans om die verduidelijking.

De voorzitter antwoordt dat het plan van aanpak wordt besproken in de zin van hoe de provincie hiermee aan de slag gaat. Die vraag ligt voor en is ook hetgeen waarover het memo handelt.

De heer Wagenmans wijst erop dat op het moment dat het Beleidsplan voor de GUO voorlag voorgesteld is het onderwerp inhoudelijk te bespreken bij het plan van aanpak, omdat op dat moment zichtbaar zou zijn hoe de uitwerking vorm krijgt en de relevante vragen zouden kunnen worden gesteld die betrekking hebben op de inhoudelijke doorwerking van het plan van aanpak. De PvdA zou er moeite mee hebben als die discussie wordt doorgeschoven, alhoewel het voorliggende stuk weinig handvatten biedt om een goede inhoudelijke discussie te voeren. De PvdA vindt dat de commissie zich nu niet zou moeten beperken tot het uiten van hetgeen belangrijk wordt geacht in relatie tot het plan van aanpak.

Mevrouw Schneiders geeft aan dat D66 over dit onderwerp graag het gesprek aangaat met gedeputeerde Van den Berg; in haar visie is het echter ook nuttig als gedeputeerde Verbeek-Nijhof daarbij aanwezig is.

In het plan van aanpak staat een strategische notitie die tot 10 februari 2017 wordt geschreven. Zij meent dat de commissie deze nog niet heeft ontvangen. Dat lijkt haar een interessant inhoudelijk aanknopingspunt om te bespreken, hetgeen zij als suggestie meegeeft.

De heer Van den Dikkenberg steunt de suggestie van D66. Daarbij is de notitie die tot 10 februari jl. zou worden geschreven interessant, maar m.n. de notitie die t/m april wordt geschreven omdat daarin de urgentie en de opgave staan.

De heer Van Essen licht toe dat zijn opmerking niet zozeer was bedoeld om niet het inhoudelijke gesprek aan te gaan, maar om dat te doen aan de hand van inhoudelijke documenten die vandaag niet op de agenda staan. Dat is de reden dat GroenLinks vorige week de vraag heeft gesteld om van te voren aan de commissie duidelijk te maken wat heden wordt besproken. GroenLinks pleit ervoor de discussie op een zo kort mogelijke termijn te plannen en ervoor te zorgen dat de beschikbare stukken daarvoor worden verspreid, zodat helder is waarover zal worden gesproken.

Mevrouw Schneiders informeert in hoeverre de producten bv. businesscases, probleemanalyse met de Staten worden besproken en wat dan wanneer de invloed van de Staten is.

De voorzitter deelt mede dat eveneens de suggestie wordt gedaan over dit onderwerp een informatiebijeenkomst te organiseren, waarbij een ieder op dat moment over dezelfde set documenten beschikt.

De heer Joustra merkt op dat, indien wordt voorgestaan een dergelijk stuk te bespreken, het wel van belang is dat aannames kloppen. Dat is de reden dat de VVD zich heeft verdiept in de onderliggende materie en daarover vragen heeft gesteld. De VVD hecht eraan in deze vergadering van de gelegenheid gebruik te maken om de vragen, die niet afdoende zijn beantwoord, te stellen. Indien het College niet in staat is die vragen te beantwoorden, is dat op zich ook een antwoord.

Spreker vestigt de aandacht op het USP, een belangrijke economische kern van de oostflank. Het vervoer van studenten en personeel van Universiteit en Hoge Scholen worden geprognosticeerd op 75.000. Dat lijkt de VVD aan de hoge kant.

De voorzitter merkt op dat een ieder het erover eens is dat dit onderwerp goed moet worden behandeld. Het is de bedoeling dat in de volgende vergadering wordt gesproken over de Schaalsprong OV, GUO en NMCA. Voorgesteld wordt voor die vergadering een informatiebijeenkomst te organiseren, waarin alle inhoudelijke informatie met elkaar kan worden afgestemd zodat de politieke discussie in de vergadering op 12 juni a.s. kan worden gevoerd.

Mevrouw d'Hondt wijst erop dat in de volgende vergadering sprake is van een volle agenda. Om die reden mochten er geen stukken meer worden vooruitgeschoven. De vraag is of dat eveneens betekent dat er geen stukken meer mogen worden opgewaardeerd buiten de reeds geagendeerde onderwerpen. In dat geval zou de PvdA er bezwaar tegen hebben.

De voorzitter licht toe dat om die reden de tweetrapsraket wordt voorgesteld van een informatiebijeenkomst en de politieke discussie in de commissievergadering.

De heer Van Essen kan zich voorstellen dat naast de informatiebijeenkomst een extra MME-vergadering over dit onderwerp wordt gepland. Dat zou de voorkeur hebben van GroenLinks, mits de agenda dit toelaat.

Mevrouw Poppe stelt voor het tijdstip van aanvang van de MME-vergadering te vervroegen.

De heer Van Kranenburg deelt mede dat de ChristenUnie zeer hecht aan voldoende tijd voor alle onderwerpen inclusief dit onderwerp. Als dat een extra vergadering impliceert dan zij het zo.

De heer Joustra deelt mede dat het onderwerp voor de VVD dusdanig belangrijk is dat ervoor wordt gepleit voldoende tijd te nemen om dit te bespreken.

De heer Ijssennager sluit zich aan bij de oproep van de VVD.

De voorzitter zegt toe dat gezocht zal worden naar extra ruimte in de vorm van eerder beginnen op 12 juni, dan wel een andere datum. Van belang is dat de commissie in oktober beslagen ten ijs komt als het proces wordt vervolgt in andere politieke regionen.

De heer Ijssennager merkt, met betrekking tot het plan van aanpak, op dat de planning niet snel genoeg kan gaan, omdat de mogelijkheid bestaat dat de provincie wordt ingehaald door de ontwikkelingen (de bevolkingsgroei hoger uitvalt dan verwacht; er veel meer mensen in deze omgeving willen komen wonen dan voorzien; de economie wellicht meer gaat groeien en dit allemaal tot nog meer verkeer gaat leiden). Wat de PVV betreft staan alle seinen op rood en is het aanpakken daar waar het kan.

De heer Travaille merkt op dat het plan van aanpak thans ter bespreking voorligt, maar de stappen 1 en 2 volgens de planning al gereed zijn. Wellicht kan duidelijkheid worden verschaft over wat al dan niet gereed is.

Ruimtelijke economische groei en mobiliteitsopgave staan centraal in dit plan van aanpak. Voordat allerlei analyses zijn uitgevoerd, zijn dat feitelijk al heel sterk inhoudelijke keuzes en een vrij eenzijdige manier om te kijken naar een verkenning. Indien wordt gekeken naar de ondertitel healthy urban living, gaat dit volgens het RIVM over lang, gezond, vitaal, sociaal, zelfstandig leven in een schone, veilige, prettige, duurzame en economische welvarende steden. Daar is de ruimtelijke economische groei en mobiliteit slechts een heel smal spoor van. De provincie is bezig met een verkenning. De PvdD is van mening dat gewaakt moet worden voor een tunnelvisie door steeds over de ruimtelijke economische groei en mobiliteitsopgave te spreken en nu al te stappen in een vrij eenzijdig verhaal. Aandacht wordt gevaagd wordt het bieden van ruimte aan die healthy urban livingvisie plus de uitvoering die daarbij past. Anders is Utrecht geen Topregio.

De heer Van Essen zet uiteen dat GroenLinks het plan van aanpak helder en overzichtelijk vindt, behalve als het gaat om de wijze waarop en wanneer PS daarbij worden betrokken. In het projectenoverzicht en de actielijst staat dat de bestuurders zorgen voor het creëren van draagvlak binnen de eigen organisatie; GroenLinks leest daar voor het gemak PS bij. GroenLinks pleit voor een bijlage bij het plan van aanpak, waarin GS aangeven hoe (ter informatie, raadpleging, besluitvormend) en wanneer PS hierbij worden betrokken.

Er wordt gesproken over het erbij betrekken van stakeholders. Geïnformeerd wordt in welke fase en hoe m.n. NS en ProRail daarbij worden betrokken. Hetzelfde geldt voor de andere gemeenten dan de gemeente Utrecht voor wie deze Gebiedsverkenning eveneens belangrijk is.

Mevrouw Hoek deelt mede dat 50PLUS zich aansluit bij de oproep van de PVV, mede met het oog op de gemeenteraadsverkiezingen. Partijen zullen de eventuele gevolgen mee willen nemen hun verkiezingsprogramma.

De heer Wagenmans wijst erop dat dit plan van aanpak alleen de eerste fase voor de vervolgstappen richting het BO MIRT betreft, dat in oktober is gepland. De grote zorg van de PvdA bij dit traject is dat het gaat om een majeur vraagstuk dat maatschappelijk belangrijke consequenties kan hebben. Uit de voorstellen in de Gebiedsvisie Utrecht-Oost blijkt dat er sprake is van onderwerpen die nu al tot discussie leiden in verschillende gemeenten. Wat dat betreft speelt het heel breed. De PvdA mist dit in het plan van aanpak. De vraag is hoe het technische proces wordt gekoppeld aan de onderliggende keuzes, zodat er sprake is van draagvlak voor hetgeen feitelijk wordt onderzocht. De draagvlakanalyse wordt aan het begin gemaakt. Verder in het traject komt dat niet meer terug. Het staat voor jan/februari gepland. De PvdA is benieuwd hoe die analyse eruit ziet en hoe dat wordt beoordeeld, in de zin of dat spoort met het beeld van de Staten of de relevante stakeholders in beeld zijn en of daarmee in de rest van het traject op een goede manier wordt omgegaan. De reeds gevoerde discussies moeten in dit traject worden meegenomen, anders gaan de Staten straks iets dat politiek en bestuurlijk belangrijk is voor de toekomst van Utrecht aan de voorkant niet goed regisseren. De regie moet alle belangrijke componenten bevatten.

Samenvattend is de PvdA van mening dat teveel vanuit de werkgroepenstructuur is geredeneerd en te weinig bestuurlijk en beleidsmatig. Dat moet terugkomen in de informatiesessie en de volgende inhoudelijke discussie. Dat betekent dat heel nadrukkelijk in die structuur moet worden ingebouwd hoe ervoor wordt gezorgd dat de bestuurlijke discussie over de verschillende tussenmomenten op een goede manier wordt gevoerd en hoe er in het voortraject voor wordt gezorgd dat alle partijen daarin goed zijn gehoord.

Mevrouw Poppe deelt mede dat de SP zich aansluit bij het betoog van de PvdA.

Gedeputeerde Van den Berg zet uiteen dat hij een deel van de thans naar voren gebrachte vragen/opmerkingen beschouwd als input voor het gesprek dat zal worden gevoerd. Hij vat deze als volgt samen.

Er wordt een oproep gedaan te letten op de kwaliteit en actualisering van de data (vervoersequivalenten, verkeerstellingen, woningbouwprognose, bevolkingsgroei, studentengroei of krimp).

Aangedrongen is op tempo, omdat de provincie wellicht wordt achterhaald op voornoemde gegevens. In dit kader is eveneens terecht gewezen op de komende gemeenteraadsverkiezingen.

De vraag is gesteld wat inmiddels af is. Voorts is een oproep gedaan ervoor te waken niet direct een richting te geven aan de keuzes maar ook goed te kijken naar het begrip healthy urban living, omdat het niet alleen ruimtelijk economisch is maar ook over kwaliteit van het leven gaat.

De vraag is gesteld hoe en wanneer de Staten erbij worden betrokken. In deze is verzocht in een bijlage aan te geven op welke momenten de Staten kunnen discussiëren over welke richting het op moet en de positie die de Staten hebben (raadplegend, oordeelsvormend of besluitvormend).

Verzocht is aan te geven hoe NS, ProRail en de regio erbij worden betrokken.

De heer Van Essen informeert of het resumé over de bijlage als een toezegging kan worden aangemerkt, hetgeen door gedeputeerde Van den Berg wordt bevestigd.

Opgemerkt is dat ervoor moet worden gewaakt dat dit majeure vraagstuk niet alleen technisch wordt benaderd. Het gaat om draagvlak en om de kwaliteit van de omgeving; dat vraagt aandacht in de wijze van aanpak.

Spreker wijst erop dat sprake is van een adaptief programma en daarmee geen statisch maar dynamisch dossier.

Een ander belangrijk gegeven om tempo te maken is, dat voorgestaan wordt dit onderwerp in oktober op de agenda te krijgen bij het BO MIRT.

De heer Travaille memoreert zijn vraag of de stappen 1 en 2 nu al zijn afgerond.

Gedeputeerde Van den Berg antwoordt dat de brief aan de Kamer met betrekking tot de capaciteitsvraag niet geheel was te voorzien. Vandaar dat het vorige is doorgeschoven. Er wordt naar gestreefd om op 12 juni a.s. alle onderdelen die gereed zijn ter bespreking aan de commissie voor te leggen, incl. de gegevens/onderzoeken en eventuele oplossingsrichtingen.

De voorzitter rondt de discussie over dit onderwerp af.

4.3 Statenbrief MIRT-onderzoek Oostkant Amsterdam

De voorzitter memoreert dat dit onderwerp is geagendeerd op verzoek van D66.

De heer De Droog merkt op dat er volgens de voorliggende rapportage vanuit Amsterdam slechts een weg naar het oosten is nl. de A1; als alternatieven worden de N201 en N230 genoemd. D66 heeft vernomen dat bij Amsterdam de gedachte heerst dat er naast de A10 en A9 een derde ring bestaat nl. de N201. Geïnformeerd wordt hoe GS de toch wel ondersteunende opmerkingen, dat zij zich herkennen in het beeld van deze rapportage, in dat licht plaatsen.

De heer Wagenmans merkt op dat in het analyserapport staat dat elke maatregel die voor de A1 wordt genomen tot een lokale oplossing van knelpunten leidt, maar ook tot een knelpunt elders. Toch wordt de oplossingsrichting gezocht in het verbeteren van de doorstroming op de A1. Dat is het uitgangspunt van de totale MIRT. Geïnformeerd wordt of de inbreng vanuit de provincie Utrecht, die belanghebbende is, er niet op gericht zou kunnen zijn om meer aandacht te vragen voor mogelijke alternatieve oplossingen, i.c. versterking van de multimodaliteit. Dit zit er wel in, maar wordt nu naar het tweede plan geschoven, terwijl het maar zeer de vraag is of met een dergelijk uitgangspunt in de analyserapportage niet fundamenteel aan de orde zou moeten worden gesteld of er niet veel meer moet worden geïnvesteerd in de kwaliteit van het spoor. Een van de bevindingen in het analyserapport is nl. dat de spoorverbindingen vanuit Amsterdam en m.n. ook het onderliggende verbindingennet kwalitatief ontoereikend zijn. Een verbetering daarvan zou tegelijk de zorg van D66 kunnen wegnemen dat het onderliggende wegennet straks moet worden gebruikt als nieuwe rondweg voor de problematiek van Amsterdam.

Gedeputeerde Van den Berg memoreert dat de Minister in 2015 al heeft aangegeven dat wellicht ook zou moeten worden gekeken naar de corridor A1, omdat deze op termijn wel eens zou kunnen vollopen. Hierover is lange tijd nagedacht en er zijn onderzoeken gedaan. Vastgesteld is dat breder moet worden gekeken, omdat er m.n. een probleem ontstaat van Diemen tot Eemnes. In het kader van een oplossing is in de voorstudie gekeken naar het onderliggende wegennet, maar eveneens naar andere modaliteiten, de ruimtelijk economische elementen en de natuur- en landschapsontwikkelingen belemmeringen rondom de A1. Dit alles geeft de vervoersequivalenten per dag/week/seizoen.

Indien in het kader van wegen naar het oosten naar de N-wegen van Utrecht wordt gekeken, komen de Staten in beeld, in de zin of de provincie dit wil en wat dit betekent. De provincie is al bezig met een aantal vraagstukken/knelpunten, w.o. de brug bij Loenersloot, maar wel in dat brede perspectief. Samenvattend merkt spreker op dat in het kader van de voorstudie wordt gekeken naar alle modaliteiten, w.o. het rijkswegen- en onderliggende wegennet. Daarbij wordt op basis van de Ladder van Verdaas nagedacht over de infrastructuur. Dit zijn de voorlopige uitkomsten van de studies, waarbij het nog maar de vraag is of het op een MIRT-agenda terechtkomt.

De heer Wagenmans memoreert dat zijn vraag is of het College in die inbreng al bepaalde piketpaaltjes heeft geslagen.

Mevrouw Hoek geeft mee dat het gebied ervan overtuigd is dat de tweede brug bij Loenersloot niets zal oplossen. Een aquaduct bij Vreeland zou wel een oplossing zijn, omdat die brug in het zomerseizoen regelmatig openstaat.

De heer De Droog heeft wel een beschouwing gehoord over hoe het provinciale onderliggende wegennetwerk zich verhoudt tot dit stuk, maar nog niet wat de visie van het College is op de weg.

Gedeputeerde Van den Berg licht toe dat nog geen piketpaaltjes worden geslagen. Nu alle gegevens boven tafel zijn, zullen de belanghebbende partijen met elkaar bespreken wat de maatregelen zouden kunnen zijn. Het is echter nog maar de vraag of deze überhaupt op de MIRT-agenda zullen worden gekregen, omdat de Minister bij de start in 2015 heeft aangegeven dat er geen middelen zijn. Een aquaduct bij Vreeland in relatie tot de brug bij Loenersloot is mogelijk een onderdeel van het totaalpakket, als het gaat om de corridor A1 en oplossingen ter zake daarvan.

De voorzitter rondt de bespreking over dit onderwerp af.

4.6 Memo GS Vervoersplan 2018 Syntus

De voorzitter memoreert dat dit onderwerp is geagendeerd op verzoek van de SP.

Mevrouw Poppe geeft aan dat de SP nog steeds klachten krijgt van mensen over Syntus. De SP heeft thans ook kennis genomen van de brief van Syntus. De mensen in Leusden en Soest voelen zich niet gehoord. Dat is een gevoel, geen feit. Misschien zijn ze wel gehoord, maar ze voelen dat niet als zodanig. De SP wil m.n. van de collega fracties weten of zij eveneens het idee hebben dat die mensen zich niet gehoord voelen en wat moet worden gedaan om dat te veranderen en ervoor te zorgen dat met het Voerverplan 2018 in die regio beter OV komt.

De heer Van Kranenburg memoreert dat aan het begin van deze vergadering al is stilgestaan bij deze thematiek, maar dan specifiek rondom Leusden. Spreker acht het niet zinvol dat thans weer te herhalen. Spreker denkt dat eraan gewerkt moet worden om de feiten zo goed mogelijk boven tafel te krijgen.

In het schema staat dat er veel wordt overlegd. Ook individuele gebruikers kunnen opmerkingen maken.

De ChristenUnie pleit voor een complete rapportage van de vragen die zijn gesteld door burgers aan gemeente, consumentenorganisatie en vooral ook aan Syntus en wat daarmee is gedaan zodat op basis daarvan de discussie kan worden gevoerd.

Mevrouw Schneiders staat op het standpunt dat er een behoorlijk beeld is geschetst van wat er al dan niet mis is gegaan in de afgelopen tijd. Onderschreven wordt dat er zaken zijn die steeds aangekaart moeten blijven worden. Zij wijst er echter op dat inmiddels ook al de nodige acties zijn ondernomen, die tot een verbetering hebben geleid. Voorkomen moet worden dat de Staten blijven hangen in het vervelende gevoel. D66 pleit ervoor dat de Statenleden thans hun verantwoordelijkheid om leiderschap op te pakken nemen en uitdragen wat er inmiddels is verbeterd. Soms wordt dit van twee kanten niet meer gehoord, hetgeen ook goed is om te benoemen in dit proces.

Mevrouw d'Hondt merkt in algemene zin op dat de gebruiker bij U-OV actief wordt geraadpleegd in de consultatieronde; iedereen kan eenvoudig online opmerkingen doorgeven. Dat wordt netjes verwerkt in een consultatienota en per vraag beantwoordt wat er al dan niet mee gebeurt. Bij Syntus zijn ze nog niet zo ver. Dat wordt allemaal getrapt gedaan. Via de klachtenservice van Syntus, ROCOV of gemeente kan een klacht worden ingediend. Geïnformeerd wordt of de werkwijze van U-OV ook bij Syntus zou kunnen worden ingevoerd en op basis daarvan een Vervoerplan wordt opgesteld; dit in aanvulling op het voorliggende plan van aanpak.

Mevrouw Hoek sluit zich aan bij het pleidooi van de PvdA. Overigens onderschrijft 50PLUS het betoog van de SP, dat mensen zich niet gehoord voelen. Mogelijk worden positieve ervaringen niet geuit, waardoor de klachten overheersen en in percentage wellicht minder zijn dan de positieve ervaringen. Dit laat echter onverlet dat die klachten serieus dienen te worden genomen.

De heer Van Essen merkt op dat in de betrouwbaarheid van de afgesproken dienstregeling stappen zijn gemaakt. GroenLinks sluit zich aan bij de vraag van de ChristenUnie.

Met betrekking tot het Vervoerplan 2018 is de vraag welke mogelijkheden er zijn om aan de wensen ten aanzien van de bereikbaarheid tegemoet te komen. In dat kader vindt GroenLinks het schrijnend dat er ook sprake is van veel frustratie bij de buurtbuschauffeurs. Het lijkt GroenLinks verstandig dat in samenspraak met de Buurtbusvereniging, gemeente Leusden en de betrokken reizigers worden bekeken wat mogelijk is. Geïnformeerd wordt of in het kader van Vervoerplan 2018 is voorzien om die opties nog een keer in een gezamenlijk overleg helder te krijgen.

De heer Joustra deelt mede dat de VVD zich niet herkent in het beeld van mensen die zeggen dat ze niet gehoord worden. In het gemeenteblad van Leusden heeft spreker toegelicht dat de frequentie moet worden ingeruild voor een route die interessanter is voor de mensen, maar dat dit pas in december kan worden aangepast. Het is hem wel bekend dat mensen teleurgesteld zijn over dat antwoord; ook de VVD fractie in Leusden.

De heer Wagenmans merkt dat de inhoudelijke discussie in Leusden over de afweging van dit soort inrichtingen voor 2018 niet goed verloopt. Dat is het procesmatige in dit traject, waarover het thans ook gaat. De vraag is derhalve hoe kan worden bevorderd dat de inhoudelijke discussie tussen de gemeente Leusden - Syntus/provincie over de varianten, die in 2018 aan de orde zijn en moeten worden afgewogen, zorgvuldig wordt gevoerd en leidt tot een conclusie dat partijen het er gezamenlijk over eens zijn dat een zorgvuldig afwegingsproces heeft plaatsgevonden.

De heer Van Kranenburg is van mening dat het schort aan transparantie; transparantie over wat al dan niet met de inbreng van de burger is gebeurd, waarom en wie dat heeft besloten.

De heer Wagenmans geeft aan dat dit in Leusden speelt in relatie tot zowel de betrouwbaarheids- als bereikbaarheidsdiscussie. Spreker haakte m.n. in op de aspecten van de bereikbaarheid, die door de VVD naar voren werden gebracht, en de wijze waarop dat zijn vertaling zou moeten krijgen in 2018. Dat was een hele duidelijke conclusie op 30 maart jl. De verantwoordelijk wethouder zou in deze de regie moeten pakken. De PvdA proeft daar en ook in de brief een spanningsveld.

De heer Joustra merkt op dat, met betrekking tot de kwestie in Leusden, van belang is dat blijkbaar op basis van reizigerscijfers een keuze is gemaakt die heel slecht uitpakt. De VVD is er voorstander van de busdienst zo in te richten dat hiervan weer optimaal gebruik wordt gemaakt. De stand van zaken, zoals spreker die in het gemeenteblad van Leusden heeft geschetst, betreft de feitelijke stand van zaken.

De heer Mourik-Geluk merkt op dat het de gemeente Renswoude is opgevallen dat er vanaf 5 maart jl. kleine wijzigingen zijn doorgevoerd in de dienstregeling. Daar ontleent zij de ruimte aan om de provincie voorstellen te gaan doen om ook voor december al wijzigingen door te voeren. De vraag is of duidelijk genoeg is gecommuniceerd dat die kleine wijzigingen geen ingrijpende dienstregelingswijzigingen zijn. Gemeenten voelen kennelijk de ruimte/noodzaak om een motie in te dienen over Syntus. De vraag is of de gemeenten nu worden gehoord.

Gedeputeerde Van den Berg memoreert de vraag dat de feiten op tafel moeten komen om het gevoel te kunnen beargumenteren. In de concessie is afgesproken dat Syntus alle klachten van reizigers die binnenkomen, zowel bij de provincie, de gemeente als bij Syntus zelf, verzamelt. Door Syntus wordt serieus naar de klachten gekeken. De commissie wil weten wat ermee gebeurt. Met betrekking tot de betrouwbaarheidscijfers, zegt spreker toe dat collega Verbeek-Nijhof de commissie daarover begin juni zal informeren. Syntus heeft al gesprekken gevoerd met gemeenten, reizigers, de provincie als het gaat om wat zij nog kan doen om haar betrouwbaarheid te vergroten. Daarover zijn de gesprekken op 5 en 30 maart jl. in Leusden ook gegaan; evenals over de type klachten, welke grote gemene deler daaruit kan worden gehaald en wat Syntus daarmee doet. Daarop wil de commissie worden geïnformeerd, hetgeen hij toezegt.

Alle gemeenten zijn uitgenodigd om mee te denken/spreken over het Vervoerplan 2018. Met Leusden blijft de provincie in gesprek. Hij memoreert in deze de toezegging dat gedeputeerde Verbeek-Nijhof een en ander na haar terugkomst direct zal oppakken.

Kleine wijzigingen tussentijds zijn niet mogelijk. Wel zal met elkaar in het kader van het Vervoerplan 2018 het gesprek worden aangegaan welke aanpassingen eventueel op basis van de inventarisaties noodzakelijk zijn.

Het College is vooralsnog geen voorstander van allerlei consultatierondes vooraf door de provincie, omdat zij die taak bij de concessiehouder heeft neergelegd.

Desgevraagd door de heer Mourik-Geluk, antwoordt spreker dat geen wijzigingen op de dienstregeling hebben plaatsgevonden. Met aperte onmogelijkheden moet echter wat worden gedaan als het gaat om de betrouwbaarheid van de dienstregeling; zaken die evident zijn kunnen binnen de concessieruimte worden aangepakt.

De voorzitter rondt de bespreking over dit onderwerp af.

5. STATENBRIEVEN EN INGEKOMEN STUKKEN, DIE TER INFORMATIE WORDEN AANGEBODEN

5.1 Statenbrief Bestuursovereenkomst Verkeersaanpak Oostelijke Ontsluiting Bunnik-Houten (salto2)

5.2 Memo GS gedeputeerde Van den Berg betreffende Regional Competitiveness Index 2017

5.3 Memo GS gedeputeerde Van den Berg betreffende motie 45 Duurzame Geluidsschermen

5.4 Memo GS gedeputeerde Pennarts-Pouw betreffende intensivering handhaving Nedereindse Plas

5.5 Statenbrief uitkomsten dialoog windpark Houten

5.6 Statenbrief uitvoering motie PS over FoodValley

5.7 Statenbrief acquisitiereis naar Japan

5.8 Statenbrief Regionaal Uitvoeringsprogramma Verkeer en Vervoer 2017

6. Sluiting

De voorzitter sluit de vergadering, onder dankzegging van ieders komst en inbreng.